

INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

NORDISKA MOTSTÅNDSRÖRELSENS DEMONSTRATION I GÖTEBORG – EN DEMOKRATISK PARADOX

En kritisk diskursanalys av medias skildring av
NMR:s demonstration i Göteborg den 30 september
2017

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp

Scientific Work in Social Work, 15 higher education credits

Kandidatnivå

Termin 6, HT 2017

Författare: Alice Lidén & Emma Larsson

Handledare: Adrián Groglopo

Antal ord: 19222

Förord

Vi vill börja med att tacka vår handledare Adrián Groglopo för tips, synpunkter och uppmuntran under uppsatsens gång. Det har varit spännande, krävande och roligt att utföra denna uppsats. Vi vill även rikta ett stort tack till Tobias Davidsson som under uppsatsens gång peppat oss, kommit med värdefulla råd och hjälpt oss att komma in i det diskursanalytiska tänkandet.

Alice Lidén & Emma Larsson

Göteborg 2017

ABSTRACT

Titel: Nordiska motståndsrörelsens demonstration i Göteborg - en demokratisk paradox.

Författare: Alice Lidén och Emma Larsson

Den 30 september 2017 demonstrerade den nationalsocialistiska organisationen Nordiska Motståndsrörelsen (NMR) i centrala Göteborg. Den tillståndsgivna demonstrationen kom att uppmärksammas i media såväl som av politiker och allmänheten i stort. Syftet med denna uppsats var att undersöka hur debatten om demonstrationen gestaltades i media. Studien syftade till att, genom en kritisk diskursanalys av ledare- och debattartiklar, undersöka vilka diskurser som kom till uttryck i debatten och hur NMR konstruerades genom dessa diskurser. Artiklarna som låg till grund för analysen publicerades under tidsperioden 4/8 till 14/10 2017 i tidningarna Aftonbladet, Expressen, Göteborgs-Posten, Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter. Analysen av materialet visade att demonstrationen och NMR konstruerades genom fyra diskurser som på olika sätt förhöll sig till demokratiska värden, lagstiftning, säkerhet och ordning samt rasism, antisemitism och nazism i samhället. Resultatet visade även att en diskurs om den liberala demokratin genomsyrade diskursen om NMR:s demonstration och erhöll en dominerande ställning i diskursordningen. I diskurserna om demonstrationen konstruerades NMR som något avvikande till den liberala demokratin och rasism framstod som en isolerad företeelse reducerad till högerextremism. Sammantaget kom detta att kopplas till ett behov av att i Sverige upprätthålla en nationell självbild av nationen som antirasistisk och tolerant.

Nyckelord: kritisk diskursanalys, nazism, rasism, demokrati.

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Problemformulering	6
1.2 Syfte	7
1.3 Frågeställningar	7
1.4 Avgränsningar	7
1.5 Studiens relevans för socialt arbete	8
1.6 Förförståelse	8
1.7 Uppsatsens fortsatta disposition	9
2. Bakgrund	10
2.1 Historisk tillbakablick av den svenska nationalsocialismen	10
2.2 Nordiska motståndsrörelsen	11
2.3 NMR:s demonstration i Göteborg	12
NMRs demonstrationstillstånd	12
Demonstrationen den 17 september och händelseförloppet den 30 september	13
2.4 Media	14
Medias roll i samhället	14
Politikens medialisering	15
3. Tidigare forskning	16
3.1 Medias rapportering om händelser kopplade till nazism	16
3.2 Antisemitism i Sverige	20
3.3 Rasistisk hegemoni	21
3.4 Rasism och extremism som demokratisk avvikelse	22
3.5 Sammanfattning av tidigare forskning	25
4. Teoretiska perspektiv	26
4.1 Diskursanalys och socialkonstruktivism	26
4.2 Kritisk diskursanalys	27
4.3 Diskursteori	28
4.4 Rasism och elitdiskurser	29
Rasism	29
Elitdiskurser	29
5. Metod	32
5.1 Val av metod	32
5.2 Kritisk diskursanalys som metod	33
Textdimensionen	33
Den diskursiva praktikens dimension	35
Den sociala praktikens dimension	36
5.3 Materialinsamling och urval	37
Tidigare forskning	37

Empiriskt material.....	37
5.4 Tillvägagångssätt och arbetsfördelning.....	40
5.5 Tillförlitlighet.....	42
5.6 Etiska överväganden	44
5.7 Metoddiskussion	45
6. Analys av empiri.....	47
6.1 Textdimensionen.....	47
6.1.1 Demonstrationen som demokratiskt berättigad.....	47
NMR som rättighetsbärare	49
6.1.2 Demokratien som försvar mot demonstrationen.....	51
NMR som ett hot mot demokratin	53
6.1.3 Demonstrationen - en fråga om säkerhet och ordning	54
NMR som våldsbejakare	56
6.1.4 Demonstrationen – en del av en normaliseringsprocess	58
NMR som en produkt av och symbol för antisemitism	60
6.2 Den diskursiva praktikens dimension	60
6.3 Den sociala praktikens dimension.....	62
7. Slutsatser och diskussion	65
Litteraturförteckning	68
Litteraturförteckning av empiriskt material	71
Litteraturförteckning av citerat empiriskt material	73

1. Inledning

1.1 Problemformulering

Den 30 september 2017 demonstrerade Nordiska motståndsrörelsen (NMR), i Göteborg med tillstånd från polisen. Anhängare av NMR, varav en del utrustade med sköldar, visir, fanor och plakat, samlades för att marschera längs gator i centrala Göteborg. Demonstrationen ägde rum samtidigt som Nordens största kulturevenemang, Bokmässan, hölls och på dagen då den judiska högtiden Jom Kippur firas. Förutom NMR var över tusen poliser och tusentals motdemonstranter på plats i Göteborgs innerstad (P3 Nyheter dokumentär 2017). Efter att NMR ansökt om demonstrationstillstånd den 4 augusti (Polisen 2017) startade en debatt bland politiker, media och allmänheten. Debatten kom att handla om organisationen NMR, motdemonstranter, polisens beslut och insatser, ordningen i Göteborgs stad, men även frågor gällande rörelsens rätt att demonstrera i ett demokratiskt land som Sverige. Frågor som kom att uppmärksammas var huruvida nazister måste tillåtas att demonstrera, om de har rätt att nyttja samma grundläggande rättigheter som alla andra och om nazisterna i Sverige bör ses som ett hot. Sammantaget upplevde vi att en stor del av debatten handlade om hur Sverige som ett demokratiskt land ska hantera nazister. Frågorna upplevde vi också som politiskt laddade eftersom de dels inrymmer ställningstaganden kring nazismen som ideologi, dels för att NMR:s rättigheter i sig är en politisk fråga som spänner över värden som yttrandefrihet, mötesfrihet och demonstrationsfrihet.

Vidare kom vi framförallt att intressera oss för hur debatten om demonstrationen fördes i media och hur media förhöll sig till de politiska frågor som demonstrationen aktualiserade. Idag står media i ett ömsesidigt påverkande förhållande till politiken. Politiken använder media som en kanal för att nå ut med sin politik till medborgare samtidigt som medierna rapporterar om händelser och företeelser som kan resultera i krav på politiska interventioner och användas för att bilda politisk opinion. Medierna har också makten och förmågan att påverka vilka samhällsfrågor medborgare anser vara viktiga. Medierna har makten att tala

om för sin publik vad de ska ha åsikt om och i många fall vilka åsikter de ska ha (Strömbäck 2014:32-33).

Med medias inflytelserika, samhälleliga position i åtanke kom vi att intressera oss för vilka frågor som uppmärksammades och omnämndes som problematiska och viktiga att lyfta i förhållande till NMR:s demonstration. Vår strävan med denna uppsats är att undersöka hur media skildrade demonstrationen i Göteborg och närmare undersöka hur NMR framställdes och porträtterades i tidningsartiklar inför och efter demonstrationen. Genom att undersöka denna händelse vill vi också få en ökad förståelse för hur media i Sverige förhåller sig till och framställer händelser som rör nazism, rasism och demokrati, samt undersöka i vilken samhällelig kontext dessa artiklar produceras.

1.2 Syfte

Syftet med vår studie är att undersöka hur debatten om Nordiska Motståndsrörelsens demonstration i Göteborg den 30 september 2017 gestaltades i svensk media. Syftet är dels att undersöka vilka diskurser som kommer till uttryck i debatten om demonstrationen, dels undersöka hur organisationen NMR konstrueras inom diskurserna. Vidare syftar studien till att undersöka diskursernas förståelse av rasism och demokrati och hur dessa kan förstås i relation till varandra. För att göra detta har vi valt att utgå från tidsperioden 4/8 till 14/10 2017 och använda 41 artiklar från tidningarna Aftonbladet, Expressen, Göteborgs-Posten, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet.

1.3 Frågeställningar

- Vilka olika diskurser om NMR:s demonstration kan urskiljas i artiklarna?
- Hur konstrueras NMR inom dessa diskurser?
- Hur kan relationen mellan rasism och demokrati förstås genom diskurserna?

1.4 Avgränsningar

Då vi, som vi senare i uppsatsen kommer beskriva närmare, valt att använda kritisk diskursanalys för att analysera medias skildring av NMR:s demonstration

har vi behövt göra avgränsande val för vad studien undersöker. En avgränsning vi har gjort innebär att vi inte kommer undersöka giltigheten i artiklarnas olika argument och utsagor kring händelsen. Vi har inte för avsikt att exempelvis undersöka om artiklarnas olika uppfattningar om beslutet att låta NMR demonstrera överensstämmer med olika lagar, förarbeten eller rättspraxis. Fokus kommer istället ligga på det språkliga, hur mening förmedlas och konstrueras genom diskurser. Vidare har vi valt att inte belysa skillnader i tidningarnas olika förhållningssätt utifrån deras uttryckta politiska hållning, vilket också gör att vi inte kommer lägga vikt vid texternas författare. Vi väljer istället att behandla artiklarna som texter, som i egenskap av att vara publicerade i stora tidningar, når ut till många läsare och som således har stor inverkan på konstruktionen av diskursen om NMR:s demonstration.

1.5 Studiens relevans för socialt arbete

Genom att undersöka medias framställning av NMR:s demonstration ämnar vi att erhålla en förståelse för hur föreställningar om NMR och nazism produceras i media och därmed överförs till samhället i stort. Då det i det sociala arbetet är viktigt att inta ett antirasistiskt förhållningssätt upplever vi att det är viktigt att förstå hur rasismen uppfattas i samhället, såväl av media, politiker som av allmänheten. Vi finner det viktigt att uppmärksamma hur media förhåller sig till händelser som berör rasism eftersom media har stort inflytande över vad som konstrueras som ett socialt problem och inte (Loseke 2003:40-41). Genom att uppmärksamma hur rasism definieras och förstås i media kan vi öka kunskapen om vilka uttryck av rasism som behöver bekämpas. På det sätt som rasism definieras och problematiseras tänker vi även påverkar samhällsliga och politiska interventioner mot rasism vilket i sig påverkar socialarbetares arbetsfält.

1.6 Förförståelse

Vi finner det viktigt att vi tidigt i uppsatsen konstaterar att vår förförståelse utgörs av en kritisk syn på NMR, dess ideologi och politik. Däremot har vi ingen tidigare utpräglad kännedom om NMR eller andra nationalsocialistiska organisationer. Vår på förhand kritiska inställning till NMR har också inneburit att vi från början inte ansåg det oproblematiskt att NMR fick tillstånd att demonstrera, vilket i sig

resulterade i intresset att undersöka händelsen. I egenskap av att vara socionomstudenter har vi dessutom, under programmets gång, kommit att närma oss och problematisera olika dimensioner av rasism. Dock har vi snarare berört rasism som kommer till uttryck i mer subtila former än den radikala rasismen som hamnar i fokus här.

1.7 Uppsatsens fortsatta disposition

Efter detta introduktionskapitel följer sedan ett bakgrundsavsnitt där vi presenterar i vilken kontext uppsatsen görs. Vi kommer då presentera demonstrationens händelseförlopp, en historisk tillbakablick av nazismen i Sverige, en beskrivning av Nordiska Motståndsrörelsen samt kontextualisera medias roll i samhället och dess relation till politiken. I kapitel 3 kommer vi att presentera nationell såväl som internationell forskning som är relevant för vår studie. Sedan presenterar vi, i kapitel 4, våra teoretiska utgångspunkter i form av diskursanalys, rasism och elitdiskurser. I efterföljande metodkapitel redogör vi för valet av metod, den kritiska diskursanalysen, hur vi begränsat vårt urval och hur vi samlat in vårt material, samt hur vi gått tillväga för att utföra denna uppsats. I metodkapitlet diskuterar vi även studiens tillförlitlighet och etiska överväganden. I kapitel 6 presenterar vi vår analys av vår empiri och i kapitel 7 presenterar vi våra slutsatser och för en diskussion kring vår analys. Diskussionen leder vidare fram till förslag till vidare forskning.

2. Bakgrund

2.1 Historisk tillbakablick av den svenska nationalsocialismen

Den svenska nationalsocialismen var, enligt historieforskaren Löow (2015) som forskar på nationalsocialistiska rörelser, länge en undanskymd del av Sveriges historia. Liksom rasideologi och antisemitism passade inte nationalsocialismen in i bilden av Sverige, som det "goda, toleranta och moderna" landet, som konstruerades efter andra världskriget. Men trots att Sverige aldrig var ockuperat och de svenska nationalsocialisterna aldrig utgjorde mer än en politiskt marginaliserad grupp, har arvet från deras ideologi förts vidare från generation till generation av aktivister (Löow 2015:19-21). Mellankrigstidens nationalsocialister, fascister och de som kom att benämnas som "de nationella" blev på riksplanet aldrig en del av politiken utan dess inflytande var lokalt. Det fanns dock delar av de svenska nationalsocialisternas partiprogram som gick i enlighet med tidens politiska ideal. Ändå kom det att, i likhet med kommunisterna, utdefinieras som antidemokratiska eftersom de gav uttryck för antidemokratiska inställningar (Löow 2015:34-35).

Under 1980- och 1990-talet fick rasism, antisemitism, islamofobi, antiziganism och homofobi, i organiserade såväl som oorganiserade former, allt större plats i samhällsdebatten. Under 1980- och 1990-talen blev motståndet mot flyktingmottagandet mer och mer synligt och organiserat. Människor började agera i enlighet med föreställningar de hade och mot slutet av 1980-talet skedde bland annat en våg av attentat mot flyktingförläggningar. Under samma period blev rasismen en politisk högaktuell fråga. Ny demokrati kom med i riksdagen i början av 1990-talet och från rättsväsendets sida avlöste utredningar om åtgärder mot hatbrott varandra. Lagen om hets mot folkgrupp kom att revideras till att även gälla hets mot homosexuella efter att hotet mot denna grupp kom att uppmärksammas allt mer. Även under 1990-talet kom en våg av våldsamt aktivism från militanta grupper inom "vit-makt världen", som kom att associeras med militant aktivism, demonstrationer och vit makt-musik (Löow 2015:10-12).

Under 2000-talets första decennium kom debatten om nynazister, enligt Löow (2015:19), att präglas av en tilltagande tystnad. Debatten kom istället att handla om Sverigedemokraternas växande opinionssiffror och om hur riksdagen och media skulle förhålla sig till detta. Vit makt-världen försvann ur fokus. Begreppet våldsbejakande extremism kom att få utrymme i den offentliga debatten. Enligt Löow kom detta flytande och vaga begrepp att inkludera vit makt-världen såväl som jihadister och autonoma miljöer och rörelser, vilket också resulterade i att de ideologiska gränserna mellan grupperna suddades ut och att det i debatten inte gjordes någon skillnad mellan grupperna.

Enligt Löow (2015:19-20) har vit-makt rörelsen under de senaste åren på nytt återvänt till offentligheten och blivit allt synligare på offentliga platser. Enligt BRÅ:s årsrapport för det brottsförebyggande arbetet 2016 (2017) var en aktuell fråga som påverkade det lokala brottsförebyggande arbetet just våldsbejakande extremism. I BRÅ:s rapport framkommer det att en fjärdedel av kommunerna uppgav att det förekom extremism i sin kommun 2016. Enligt rapporten uppger den nationella samordnaren för våldsbejakande extremism att nästan hälften av kommunerna upplever att högerextremism är mest förekommande, följt av islamistisk extremism och vänsterextremism (BRÅ 2017:3-4).

2.2 Nordiska motståndsrörelsen

Nordiska motståndsrörelsen (NMR) är en organisation som även går under namnet Svenska motståndsrörelsen (SMR) och bildades 1997 (Expo, 2016). Enligt stiftelsen Expo (2016), som granskar och upplyser om rasistiska och högerextrema grupper och idéer, är Nordiska motståndsrörelsen Sveriges största, farligaste och mest aktiva nazistorganisation. Bara under år 2015 dömdes en dryg fjärdedel av de 159 mest aktiva medlemmarna för vålds- eller vapenbrott. Gruppen grundades av den före detta ledaren Klas Lund och andra tidigare medlemmar av organisationen Vitt ariskt motstånd (VAM). Sedan december 2015 leds organisationen av Simon Lindberg som tidigare figurerat i Nationalsocialistisk front (NSF) och Folkfronten. Enligt Löow (2015:72-73) har SMR en lång tradition av militant utoparlamentarisk aktivism som resulterat i varierande längder av fängelsestraff för många medlemmar. Bortsett från att vara

en utpräglad elitorganisation uppfattar medlemmarna i SMR sig själva som en del av en motståndsrörelse i opposition mot det etablerade samhället. I oktober 2014 deklarerade dock Simon Lindberg att en parlamentarisk gren av organisationen skulle bildas (Löow 2015:77), vilket implementerades officiellt 2015 (Expo 2016).

Enligt Expo (2016) bygger organisationens ideologi på myten om en judisk världskonspiration. Rörelsen propagerar för judars påstådda hämmande inflytande på det svenska samhället och världen. Baserat på rasbiologi motiverar de vilka som ska få vara svenska medborgare och inte. Deras målsättning är enligt Expo att genom revolution störta det demokratiska samhället och ersätta det med ett nationalsocialistiskt styre. Löow (2015:73) beskriver att SMR verkar för att bekämpa mångkulturen och skyddande av det svenska folket. På NMR:s egen hemsida, Nordfront, går det även att läsa om deras strävan att omedelbart stoppa massinvandringen, att med de övriga nordiska länderna skapa en nordisk stat och att massmedia skall ägas av medborgare i det nya Norden (Nordfront 2015).

Under de senaste åren har NMR stått bakom hot och våld riktat mot grupper eller organisationer som de öppet fördömer. I september 2016 misshandlade en anhängare av NMR en antifascist till döds vid en demonstration i Helsingfors. I december 2016 utfördes ett brandattentat mot ett socialdemokratiskt kommunalråd där NMR misstänktes som förövare efter att NMR-symboler hittats på platsen (ETC 2017-05-04). I juli 2017 dömdes två män med koppling till NMR för inblandning i ett bombattentat efter att ha placerat ut bomber vid två flyktingboenden och vid Syndikalisternas lokal i Göteborg (SVT Nyheter, 2017). I april 2017 valde den judiska församlingen i Umeå att stänga ner sin föreningslokal efter upprepade hot från NMR (ETC 2017-05-04).

2.3 NMR:s demonstration i Göteborg

NMRs demonstrationstillstånd

Den 8 augusti ansökte Nordiska motståndsrörelsen om att få demonstrera i Göteborg den 30 september 2017. Denna ansökan behandlades av polisen, som den 7 september biföll ansökan men kortade ner tiden för demonstrationen samt

gav dem en annan färdväg än vad de önskat. NMR ansökte om att få demonstrera från klockan 12 till 18 från Bokmässan, via en av Göteborgs huvudgator Kungsportsavenyn med avslutning på Gustav Adolfs torg. Istället gav polisen dem tillstånd att demonstrera från Bokmässan till Gustav Adolfs torg och hänvisade dem till en annan väg än den via Kungsportsavenyn. Tiden för demonstrationen kortades ner till att avsluta klockan 16 (Polisen Västra Götaland 2017). Polisens beslut överklagades dock både till Förvaltningsrätten och senare till Kammarrätten. Beslutet överklagades av Nordiska motståndsrörelsen, Svenska Mässans stiftelse och den Judiska Församlingen i Göteborg för att i Kammarrätten även överklagas av Svenska fotbollsförbundet i samråd med fotbollsföreningen GAIS. Efter att ärendet hade behandlats i Förvaltningsrätten flyttades starten för demonstrationen några hundra meter bort från Bokmässan. Till skillnad från polisen tog Förvaltningsrätten även hänsyn till faktumet att demonstrationen skulle gå nära den Judiska församlingen i Göteborg, som samma dag skulle fira den judiska högtiden Jom Kippur och beslutade därmed, av hänsyn till ordning och säkerhet, att demonstrationen skulle avslutas vid Gamla Ullevi (Förvaltningsrätten 2017-09-25 Målnr: 10510-17, 10517-117). Det sistnämnda beslutet resulterade dock i invändningar från Svenska fotbollsförbundet eftersom fotbollslaget GAIS, så sent som en timme efter demonstrationens slut, skulle spela match samma dag, vilket resulterade i att Kammarrätten kortade ner tiden för demonstrationen ytterligare en timme med hänvisning till ordning och säkerhet (Kammarrätten 2017-09-29 Målnr: 5083-17, 5084-17).

Demonstrationen den 17 september och händelseförloppet den 30 september

Det blev snabbt känt att NMR ansökt om att få demonstrera under Bokmässan. Som tidigare nämnt handlade debatten om huruvida NMR skulle få lov att demonstrera och om huruvida den aktuella tiden och platsen var rimlig. Det som debatten även kom att beröra var faktumet att NMR även den 17 september anordnade en demonstration på Gustav Adolfs torg som de varken ansökt om eller givits tillstånd för. Polisen följde demonstrationen men avbröt den inte med hänvisning till mötesfrihet och att de i laglig mening inte ansågs bryta mot ordningslagen. Under demonstrationen utropade NMR kritik mot polisen som i sitt beslut om den kommande demonstrationen inte gått dem hela vägen tillmötes (SVT Nyheter 2017-09-17).

Under lördagen den 30 september samlades NMR på förmiddagen vid parkeringen utanför ICA Maxi i Mölndal och gick sedan till fots in mot Göteborg. NMR dök dock aldrig upp vid den angivna startplatsen. På vägen uppstod våldsamheter då NRM försökte avvika från den angivna vägen och närma sig Bokmässan. Situationen resulterade i att polisen omringade demonstranterna, som vägrade flytta på sig. Under flera timmar uppstod ett dödläge och under tiden NMR omringades uppstod nya oroligheter. Samma dag som den planerade demonstrationen hölls också manifestationer runt om i Göteborg. På Heden, där tusentals människor hade samlats, anordnades manifestationer på olika initiativ däribland Göteborgs antifascistiska front och Studenter mot rasism. När ryktet om att NMR blivit stillastående tog sig folk bort mot NMR. Detta kom att resultera i ett antal sammandrabbningar mellan polis, motdemonstranter och NMR. Det dramatiska förloppet resulterade i att polisen tidigt bestämde sig för att avbryta NMR:s planerade demonstration och att motdemonstranter såväl som NMR-anhängare blev gripna av polis, däribland NMR:s ledare Simon Lindberg (Göteborgs-Posten 2017-09-28).

2.4 Media

Då vi valt att använda oss av tidningsartiklar finner vi det viktigt att beskriva medias samhällseliga roll och dess relation till politiken.

Medias roll i samhället

Enligt Nord (2012:85) har medier i Europa fungerat under public service-liknande villkor som innebär att media ska vara oberoende från staten och andra maktsfärer samt fria från politisk och ekonomisk påverkan. Public service-medier ska granska, ifrågasätta, skapa debatt, utbilda och underhålla. Historiskt sett har public service också förknippats med sammanhållningen i nationen och försvaret för demokratiska värden. Nord (2012:81-83) beskriver att media i Sverige, och de flesta europeiska länder, i grunden håller demokratiska principer såsom yttrandefrihet, pressfrihet och tryckfrihet väldigt högt. Dessa principer möjliggör så lite statlig inblandning som möjligt i medias verksamhet.

Strömbäck (2014:74-75) beskriver att människor inhämtar kunskap om omvärlden på tre olika sätt: genom egna erfarenheter, genom kommunikation med andra och genom olika slags medier. Medierna är den viktigaste källan när det gäller kunskap om politik och samhälle då dessa ämnen ligger utanför människors egen vardag. Olika medier förmedlar olika typer av verklighetsuppfattningar som läsaren i sin tur tar över. Genom medierna sker en politisk kommunikation som involverar både politiker och allmänheten. Denna kommunikation sker alltid i ett samspel och styrs till viss del av organisatoriska och institutionella ramar. Exempelvis är en journalist som arbetar på en tidning begränsad av redaktionella riktlinjer samt allmänna regler som gäller för press, radio och tv. De redaktionella riktlinjerna kan vara både formella och informella och inom dessa ramar finns oftast ett ideologiskt ställningstagande att förhålla sig till (Strömbäck 2014:30-31).

Politikens medialisering

Media har en stark maktposition vad gäller att påverka kunskaps- och åsiktsbildningen i samhället, vilket i sin tur innebär ett inflytande över människors handlande. Oavsett om media verkar som en kanal för andra aktörer eller inhämtar och bearbetar informationen på egen hand så är förutsättningen för att skapa åsiktsbildning bland allmänheten lika stor (Strömbäck 2014:15). Förutom den makt som media besitter i förhållande till läsarna så menar Strömbäck att media även har ett stort inflytande över politiken. Ett flertal medieforskare hävdar att politiken har kommit att bli medialiserad, alltså att media har större inflytande över politiken än vad politiken har över media. Strömbäck menar att det framförallt är de traditionella, organiserade nyhetsmedierna som har störst påverkan på politiken. Att politiken i hög grad är medialiserad innebär förenklat att; media utgör en dominerande källa till information om politik och samhälle, media som institution och organisation är självständig i förhållande till politiska institutioner, medias innehåll är styrt av en medielogik snarare än en politisk logik samt att media har inflytande över politiska aktörer, organisationer och institutioner. Medialiseringen belyser framförallt medias påverkan på politiken och blir bland annat synlig då media sätter agendan för vilka samhällsfrågor som ska uppmärksammas, vilket politikerna i sin tur får anpassa sig efter (Strömbäck 2014:227-230).

3. Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer vi att presentera forskning som vi finner intressant i relation till vår studie. Vi har tagit del av både nationell och internationell forskning som på olika sätt kan användas för att förstå de ämnen vi belyser. Eftersom demonstrationen i Göteborg är en relativt ny händelse var vi inte förvånade över att de inte fanns någon forskning om just den händelsen. En del av forskningen vi presenterar kopplas däremot till liknande händelser där såväl medias roll som högerextrema grupper mobiliserande problematiseras. Forskningen kopplas också till antisemitism, rasism, demokrati, extremism, populism samt konsekvenser av medias framställning av olika företeelser kopplade till rasism, antisemitism och nazism. Sammantaget kommer den tidigare forskningen presenteras genom fyra följande rubriker: *Medias rapportering om händelser kopplade till nazism*, *Antisemitism i Sverige*, *Rasistisk hegemoni* och *Rasism och extremism som demokratisk avvikelse*.

3.1 Medias rapportering om händelser kopplade till nazism

I artikeln *Rutinjournalistik och rasism - exemplet Sollentuna* (2015) undersöker Brune nyhetsbevakningen före och efter att en 14-årig pojke i Sollentuna blivit mördad 2004. Händelsen fick stor uppmärksamhet då den kom att förknippas med rasistiska och nynazistiska strömningar efter att pojken genom utseende och klädsel kunde associeras med "skinnskallar" och förövaren tidigt antogs vara "invandrare". Händelsen kom också att användas till fördel för propagerande av nationalsocialistiska grupperingar som dels kom till mordplatsen dagen efter mordet, dels höll en manifestation en vecka efter mordet ägt rum. Syftet med artikeln är att genom kritisk diskursanalys belysa några av nyhetsjournalistikens problem med rapporteringen av fenomen som kan kopplas till högerextremism och rasism. Brune gör en analys av nyhetstexter publicerade i de fyra stora tidningarna Dagens Nyheter, Svenska dagbladet, Aftonbladet och Expressen, samt använder sig av intervjuer med journalister och personer med god kännedom av förhållanden i Sollentuna. I sin analys utgår Brune från den norske forskaren Tore Bjørgos teori om olika konsekvenser av mediebevakning av rasistiskt våld. Med hänvisning till Bjørgo påpekar Brune att nyhetsrapportering i förhållande till

rasistiska grupper aldrig är okomplicerad eftersom det kan bidra till smittoeffekter, förväntans- och terrspridningseffekter samt statusupphöjande och organisationsuppbyggande effekter. Att tidigt benämna en hemsk händelse som kopplad till rasism och invandring kan dels inspirera till nya våldsdåd och hämndaktioner, dels generera i ökad legitimitet för rasistiska organisationer. I nyhetsbevakningen av händelsen i Sollentuna är profetior och förväntningar om nya våldsdåd och rasistisk mobilisering ett viktigt tema vilket också bidrog till att skapa en hotfull situation för fler människor än de ungdomar som var inblandade. Brune påpekar att uppmärksammandet av rasistiska rörelser, oavsett hur genomtänkt nyhetsbevakningen må vara, gör dem viktiga och kanske till och med farliga, vilket i sig spelar rasistiska organisationer i händerna.

Vidare konstaterar Brune (2015) att nyhetsrapporteringen till en början kom att kännetecknas av en beskrivningsmodell där mordet sågs som en följd av en konflikt mellan två parter, där ingen av dem ansågs oskyldiga. De som etiketterades som "skinnskallar" befann sig, likt de som benämndes som "invandrare", utanför texternas "vihet". Beteckningarna på dessa grupper förklarades inte utan läsaren förutsågs veta hur "skinnskallar" respektive "invandrare" är. Brune problematiserar bland annat hur medierna konstruerade "skinnskalle" och "invandrare" som jämbördiga kategorier. Hon påvisar skillnaden i kategorierna genom att beskriva hur kategorin "skinnskallar" normalt betecknar personer som med yttre kännetecken visar sin tillhörighet med rasistisk subkultur och således gör ett ideologiskt ställningstagande, medan kategorin "invandrare" enbart är en statistisk kategori, där de som ingår i den inte behöver ha mer gemensamt än att de är födda utanför Sveriges gränser. Trots detta användes kategorin "invandrare" i nyhetsrapporteringen när de på olika sätt försökte gestalta de som kunde ha provocerats så djupt av de främlingsfientliga budskapen så att resultatet blev ett mord. Brune påvisar hur beskrivningarna om motsättningarna av dessa grupper antyder att nyheterna utgår från en tredelad kategorisering i "invandare", "rasister" och ett outtalat "vi". I kategoriseringen antas "vi" vara vanliga, neutrala människor som företräds av tidningarna, politiker och poliser och som har mandat att uttala sig om både "invandrare" och "rasister".

Likt Brune belyser sociologen Löwander (1998) hur media rapporterar om rasism. I artikeln *Rasism och antirasism på dagordningen - studier av televisionens nyhetsrapportering i början av 1990-talet* undersöker Löwander hur nyhetsutbudet i televisionen skapade allmänna föreställningar om rasism och antirasism samt gav legitimitet åt olika förståelser av dessa fenomen. Syftet med studien är att, genom kritisk diskursanalys, belysa hur nyhetsmedier rapporterar om fenomenen rasism och anti-rasism samt indirekt påvisa medieforskningens centrala roll inom sociologin.

I sin undersökning beskriver Löwander (1998) hur rapporteringen av rasism och antirasism i slutet av 1991 och början på 1992 utgjordes av rapporter och reportage om nynazistiska organisationers rasistiska våld i Tyskland och Sverige samt svenska ungdomars sympati för nynazistiska partier. Efter att ett antal rasistiska våldsdåd ägt rum kom nyhetsrapporteringen att byta fokus. Sammantaget kom nyhetsrapportering då att handla om ett åberopande av ett samlat motstånd mot rasistiskt våld. Rasismen kom att definieras med hänvisning till rasistiskt våld utfört av ett fåtal skinheads eller en ensam galning. Rasismen förklarades som avgränsad och lätt att peka ut samt som något som samhället med hjälp av ordningsmakten, lagstiftning och polismyndigheten kunde försvara sig emot. Det rasistiska våldet sågs som något avvikande från det normala.

Studien visar att den dominerande definitionen av rasism var dess koppling till kriminalitet och våld. Gruppen VAM (Vitt Ariskt Motstånd) framställdes till en början i nyhetsrapporteringen som en rasistisk terrororganisation med politiska motiv. Men efter att politiker avfärdat påståenden om att organisationen skulle vara politisk, samt efter att de aldrig dömdes till någon rättslig påföljd för hets mot folkgrupp eller olaga diskriminering, valde även nyhetsredaktionerna att framställa VAM som en kriminell grupp. Polisen särskilde heller inte rasister från antirasister utan såg de alla som en grupp bråkiga och hotfulla demonstranter, vilket gjorde att nyhetsmedierna definierade grupperna på samma sätt (Löwander 1998).

Löwander (1998) påvisar i sitt resultat hur nyhetsmedierna förstärkte invandrades underordning och rådande maktförhållande, exempelvis genom att "invandrades"

närvaro marginaliserades eller framställdes negativt i samband med antirasistiska-demonstrationer. Löwander belyser även nyhetsredaktionernas uteslutning av att utforska rasismens komplexitet samt deras framställning av rasism som ett litet problem, vilket hon menar är en form av maktutövning. Det som tydligast kunde utläsas i studien var nyhetsmediernas brist på analys av rasismens koppling till strukturella faktorer, då nyhetsredaktionerna ignorerade att diskutera sambandet mellan flyktingpolitik, diskriminering och rasism. Det var istället demonstrationer som fenomen som kom att bli samhällsproblemet istället för rasismen. Författaren framhåller slutligen att detta förhållningssätt till rasism kan anses vara ett sätt att skapa eller upprätthålla en nationell självbild av Sverige som en invandrartolerant och stabil nation. Författaren menar att medierna ingår i en konsensusskapande process som har i uppgift att skapa identifikation mellan medborgare och nationalstaten, vilket i detta sammanhang blir paradoxalt då de fördömer rasism samtidigt som de själva stereotypiserar andra nationaliteter som avvikande, främmande och hotfulla.

Medias inflytande är även ett centralt tema i artikeln *Media framing of a civil liberties conflict and its effect on tolerance*, där författarna Nelson, Clawson och Oxley (1998) undersöker hur medierapportering påverkar allmänhetens attityder. Undersökningen är utförd i USA med utgångspunkt i en Ku Klux Klan-demonstration. Studien syftar till att undersöka hur inramning (framing) i nyhetsrapporteringar påverkar attityder hos mottagaren. Inramning beskrivs i artikeln som en process där en kommunikativ källa konstruerar och definierar politiska och sociala problem. För att undersöka detta har forskarna utfört experiment för att utläsa effekten av nyheternas inramning i förhållande till uttryckt tolerans för Ku Klux Klan.

Experimentet gjordes på 222 studenter som delades upp i två grupper. Den ena gruppen fick ta del av en nyhetssändning som inramade demonstrationen utifrån ett yttrandefrihetsperspektiv medan den andra gruppen fick se en nyhetssändning som inramade demonstrationen som ett problem i förhållande till allmän ordning. Därefter fick studenterna besvara två frågor gällande deras tolerans till Ku Klux Klan, frågorna berörde huruvida respondenten stöttade deras rätt att demonstrera samt deras rätt till yttrandefrihet. Experimentet kompletterades med kognitiva

mätningar av reaktionen kopplat till begrepp som frihet och ordningsstörning (Nelson, Clawson & Oxley 1998).

Resultatet i studien visade, liksom forskarnas hypotes, att hur en händelse inramas i nyhetsrapportering får betydelse för mottagarnas attityder till händelsen. Den grupp som såg nyhetsreportaget som inramade Ku Klux Klans demonstration i förhållande till yttrandefrihet uttryckte högre tolerans för organisationen till skillnad från den gruppen som såg reportaget som inramade allmän ordning som ett problem (Nelson, Clawson & Oxley 1998).

3.2 Antisemitism i Sverige

I artikeln *Media Images and Experiences of Being a Jew in the Swedish City of Malmö* (2016), undersöker författarna Wigerfelt och Wigerfelt hur det är för människor med judisk identitet att leva i Malmö. Till följd av en rad händelser i Malmö under och efter år 2008 blev Malmö nationellt och internationellt uppmärksammat i media som en stad där antisemitism florerar och där hotnivån för judar ökat. Det handlade om en serie av direkta hot och våldsamma aktioner mot judar och Judiska Institutet, vilket beskrevs som ett resultat av en eskalering av Israel-Palestina konflikten. Utifrån denna kontext beskriver författarna att syftet med deras studie är att, inom ramen för hur media rapporterar om antisemitism och judars utsatthet, undersöka och exemplifiera hur det är för personer med judisk identitet att bo i Malmö. Studien baseras på semistrukturerade intervjuer av människor med någon koppling till den judiska komuniteten i Malmö. För att än mer inringa studiens kontext redogör författarna för nationell såväl som internationell forskning av vad som karakteriserar judarnas utsatthet idag. Författarna framhåller att forskning idag framförallt skildrar en "ny" antisemitism triggad av konflikten i mellanöstern. Samtidigt finns det forskning som varnar om att reducera antisemitism till ett "muslimskt problem" och menar att antisemitism måste förstås som ett vidare socialt problem (Wigerfelt & Wigerfelt 2016).

Den sistnämnda utgångspunkten tar även Wigerfelt och Wigerfelt (2016) ståndpunkt för. Resultatet visar att många av intervjupersonerna uppger känslan

att antisemitism ökat, att det finns en större rädsla för att bli utsatt och att de i vissa sammanhang känner ett behov av att dölja sin judiska tillhörighet. Många upplever att, de som judar, tvingas svara upp för vad som händer i Israel och att de av andra anses vara ansvariga för konflikten. Enligt artikeln upplevs det ökade hotet bottna i utagerande från både neonazistiska grupper och minoriteter med koppling till mellanöstern. Samtidigt visar studien att det råder en latent antisemitism i samhället som lätt kan triggas igång av en uppblussande konflikt eller vardaglig irritation gentemot en judisk person. Studien påvisar dock en koppling mellan den utbredda rapporteringen av händelserna i Malmö och tendensen att Malmö som stad och antisemitistiska utagerande av muslimer blir en tydlig association till antisemitism i sig. Följaktligen innebär denna tendens en risk att antisemitiska incidenter på andra ställen ignoreras och att den latent antisemitismen inte uppmärksammas.

3.3 Rasistisk hegemoni

I artikeln *Right-wing hegemony and immigration: How the populist far-right achieved hegemony through the immigration debate in Europe* (2012) beskriver Yilmaz, professor inom sociologi, att debatten om islam och muslimska invandrare har kommit att bli en central punkt i den politiska diskursen. En ökning av publikationer gällande islams relation till den sociala, kulturella och politiska sfären påvisar hur islam har etablerats som ett politiskt problem. Utifrån detta syftar artikeln till att argumentera för att den politiska diskursens fokus på islam som ett politiskt problem beror på ett hegemoniskt skifte i diskursen under 1980-talet. Enligt Yilmaz var detta skifte påverkat av den populistiska högerkantens bidrag till migrationsdebatten i Europa. Högerkanten kom att förklara invandring som ett kulturellt hot mot framtidens europeiska nation och lyckades göra frågan central för hela den politiska diskursen. Med hänvisning till kulturella skillnader pekades muslimska invandrare ut som en kategori oförenlig med nationen och som således utgjorde ett hot mot nationen och "folket".

Yilmaz (2012) hävdar att den politiska diskursens omvandling inte bara berodde på att den populistiska högerkanten fick större inflytande i politiken utan framförallt möjliggjordes av att sociala och politiska rörelser interPELLERADES av en

kulturdiskurs. Denna interpellering kom att bli starkt etablerad och skapade en hegemoni inom den politiska diskursen. Hegemoniseringen etablerades genom att både höger-och vänsterförespråkare, om än på olika sätt, utgick från samma epistemologiska förståelse av det sociala som bundet till kultur. Yilmaz förklarar detta fenomen som att den politiska diskursen har kulturaliserats och skapat nya förståelser för sociala identiteter utifrån vilka som anses ingå i kategorin "Vi" och kategorin "de Andra". Relationen mellan nationen och kultur kom således att bli dominerande i den politiska diskursen vilket gjorde att politiker, oavsett ideologisk anknytning, förhöll sig till sociala frågor utifrån den rådande hegemonin och därmed reproducerade den.

3.4 Rasism och extremism som demokratisk avvikelse

Sörbom och Wennerhag diskuterar i artikeln *Begreppet extremism - en kritisk introduktion* (2016) uppkomsten, den mångtydiga förståelsen och användningen av begreppet extremism i samhällsvetenskap och i förhållande till politiska gränsdragningar. Författarna konstaterar att begreppet inte bör användas i forskning eftersom begreppet tar sin utgångspunkt i en normativ föreställning om politiska avvikelser och erbjuder därför inga förklaringar till varför extremism uppkommer eller vilken roll begreppet utgör i det moderna samhället. Med hänvisning till annan litteratur framställs begreppet extremism som ett ord med flytande innebörd. Det används dels i relation till grupper som har antidemokratiska åsikter och/eller använder antidemokratiska metoder, dels som ett stigmatiserande ord för att markera gränser för det politiskt legitima. Det används av vissa experter, politiker och journalister för att upprätta gränser för vilken typ av politik som anses acceptabel och för att peka ut och stigmatisera politiska avvikelser. Sörbom och Wennerhag påpekar svårigheten att, med en utförlig definition av begreppet, försöka förespråka eller implementera åtgärder mot grupper som betraktas som extremister och samtidigt beakta grundlagsfästa rättigheter i en liberaldemokratisk rättsstat. Författarna menar att denna problematik ligger till grund för den skepsis inför förbud av organisationer som uttrycker vissa åsikter. Istället har lagar, som exempelvis lagen om hets mot folkgrupp, som förbjuder politiskt motiverade handlingar som direkt hotar andra medborgare utformats som skydd för demokratin.

Inom forskning påpekar författarna att bredare partigrupper oftast brukar namnges utifrån de ideologiska traditionerna som håller dem samman. På liknande sätt menar författarna att de grupper som inte anses kunna sammankopplas med dessa traditioner bör etiketteras. Handlar det exempelvis om fascistiska eller nazistiska grupperingar kan man benämna de på det sättet. Begreppet extremism anger däremot bara att gruppen i fråga avviker från majoritetssamhället och de politiska normerna och talar inte om på vilket sätt gruppen gör det (Sörbom & Wennerhag 2016).

Även i artikeln *Monokulturell demokrati - Om liberal demokrati och nation(alism)* belyses behovet av att peka ut grupper som demokratiska avvikare inom en liberal demokrati. Författaren Dahlstedt (2002) problematiserar relationen mellan liberal demokrati och nationalism/rasism. Dahlstedt argumenterar för att det finns fundamentala brister i dagens liberala demokratier som möjliggör existensen av rasism och nazism. Författaren menar att demokrati och rasism verkar i ett symbiotisk förhållande som han kallar monokulturell demokrati. Den monokulturella demokratin är baserad på nationalstatliga principer vilket implicit innebär utestängande på basis av etnisk tillhörighet. För att uppnå en mångkulturell demokrati krävs ett kritiskt förhållningssätt till nationalstatliga ramar. Dahlstedt problematiserar hur den liberala demokratin tas förgivet som en motpol till rasism och uppfattas som fri från rasistiska och nationalistiska uttryck. Utifrån detta förstås rasismen som ett litet samhällsfenomen och ett *yttre* hot mot den liberala demokratin, medan den istället bör förstås som inneboende i dagens demokratiska maktordning.

Dahlstedt (2002) hänvisar till forskaren Billig (1995) och hävdar att rasism och nationalism vanligen framställs som extrema fenomen kopplade till organiserade och våldsamma grupper. Dagens diskussion om rasism inbegriper ofta föråldrade begrepp som definierar rasismen utifrån en snäv biologisk förankring. Liksom Yilmaz (2012) lyfter Dahlstedt hur detta osynliggör den mer etablerade rasismen i dagens liberala demokrati som innebär en mer subtil och kulturellt förankrad rasism.

Dagens rasism tenderar att förklaras som egenskaper hos andra, eller som något som finns någon annanstans än i det demokratiska samhället hos de demokratiska individerna. Här belyser författaren polariseringen mellan “Vi” och “de Andra” där “Vi” förstås som “de humana och goda demokraterna” i motsats till “de Andra”, “inhumana och onda rasisterna” (Dahlstedt 2012).

Avslutningsvis hävdar Dahlstedt (2002) att det finns ett stort behov av att granska den rådande liberala demokratin då rasismen idag projiceras på antingen det förflutna eller på synliga extremister och därmed förminska rasifierade strukturer i samhället. Författaren förespråkar således en revolutionär mångkulturalism som en slags mobilisering underifrån för att inkludera vår mångdimensionella underklass i demokratin.

Även i avhandlingen *Antirasismens många ansikten* problematiserar Jämte (2013) fokuseringen av rasism som något isolerat till högerextremism. Jämte analyserar den svenska antirasismen genom att studera olika antirasistiska organisationer som genom historien varit etablerade i Sverige. I en del av avhandlingen belyser Jämte dominerande ramverk inom de antirasistiska rörelserna. Jämte konstaterar att det råder ett hegemoniskt ramverk inom antirasistiska rörelser vilket tydligast kännetecknas av ett dominerande fokus på rasismens mest uppenbara uttryck, framförallt olika former av högerextremism och rasistiskt våld. Trots att det funnits aktörer inom den antirasistiska rörelsen som lyft andra dimensioner av rasism menar Jämte att rörelsernas praktiska arbete framförallt riktats mot den rasism som kan kopplas till en rasistisk ideologi eller föreställningsvärld. Historiskt påvisar Jämte att den antirasistiska rörelsen växte fram vid andra världskriget med fokus på nazism och fascism. Detta ursprungliga fokus menar Jämte har kommit att forma det hegemoniska ramverk som senare aktörer förhållit sig till.

Jämte (2013) påvisar också att fokuset på antirasism i form av en kamp mot fascistiska och rasistiska grupper har legat i linje med den svenska självbilden. Antirasism har blivit ett sätt att stå upp för demokrati och humanism och skydda utsatta från det rasistiska hotet. Samtidigt har formuleringen av rasistiska problem oftast handlat om att bekämpa rasismens tydligaste uttryck. Detta har inneburit en

avsaknad av ett ifrågasättande av ojämlika privilegiesystem, diskriminering, utestängande normer eller individens egna roll i produktionen och reproduktionen av samhällsliga maktstrukturer och tankemönster. Istället har fokus hamnat på “de Andra”, “de obehagliga”, “avvikande” grupperna och företeelserna i samhället, som en absolut majoritet kunnat enas mot. Det hegemoniska ramverket har på ett positivt sätt engagerat många mot högerextremism och rasistiskt våld, men har samtidigt undergrävt mobilisering och aktivitet av andra dimensioner av rasism.

3.5 Sammanfattning av tidigare forskning

Sammanfattningsvis utgörs den tidigare forskningen å ena sidan av forskning som belyser medias relation till händelser kopplade till nazism, rasism och antisemitism. Å andra sidan lyfter forskningen frågor om rasism som inte ställs i relation till media. Forskningen som berör media fokuserar till stor del på medias framställning av rasistiska grupper och konsekvenser som olika sätt att rapportera om rasism och antisemitism får. Resultaten i denna forskning visar bland annat att media tenderar att behandla högerextrema grupper utifrån deras våldsamhet snarare än deras ideologi. Dessa grupper tenderar också att ”klumpas ihop” med andra grupper (såsom invandrare eller vänsterextrema grupper) för att sedan gemensamt kategoriseras som en avvikande grupp. Den forskning som fränkopplar media belyser bland annat att den rasistiska diskursen, hegemoniska ramverk och demokratiska ideal som dels får utrymme inom politiken, dels påverkar vad som betraktas som extremism och dels definierar vilken rasism som bör bekämpas.

4. Teoretiska perspektiv

I detta avsnitt kommer vi att presentera de teoretiska utgångspunkter och teorier som vi valt att använda oss av i vår studie. Vi kommer redogöra för de gemensamma dragen inom diskursanalys, samt beskriva den socialkonstruktivistiska ansatsen som diskursanalys och därmed vår studie grundar sig på. Vidare kommer vi att fördjupa oss i den kritiska diskursanalysen som vi valt att utgå från samt kortfattat beskriva teoretiska utgångspunkter i diskursteorin, vilken vi valt att hämta analytiska begrepp från. Följaktligen kommer vi att redogöra för van Dijks teoretiska förståelse av rasism och elitdiskurser som vi har funnit användbar för att kunna besvara våra frågeställningar. Eftersom diskursanalysen inte bara är ett teoretiskt förhållningssätt utan även ett metodiskt sådant kommer diskursanalysen även presenteras i uppsatsens metodkapitel.

4.1 Diskursanalys och socialkonstruktivism

Begreppet diskursanalys, såväl som begreppet diskurs, inrymmer många olika betydelser. Diskursanalysen utgör inte en enda ansats utan sträcker sig över flera tvärvetenskapliga och multidisciplinära ansatser. Inom dessa ansatser råder ingen entydig förståelse för vad diskurs innebär eller hur kunskap om dem bäst nås. Dock kan en grundläggande definition av diskurs sägas vara *ett bestämt sätt att tala om och förstå världen (eller ett utsnitt av världen)* (Winther Jørgensen & Phillips 2000:7). En grundpremiss inom diskursanalysen är att teori och metod är sammanlänkade av grundläggande filosofiska (epistemologiska och ontologiska) premisser och metodologiska riktlinjer som bland annat betonar språkets roll för den sociala konstruktionen av världen (Winther Jørgensen & Phillips 2000:10). Enligt Winther Jørgensen & Phillips (2000:11) vilar diskursanalys på ett socialkonstruktivistiskt synsätt, vilket i sig också är mångdimensionellt. Författarna tar dock, med hänvisning till Burr (1995), upp fyra premisser som binder samman det socialkonstruktivistiska fältet i förhållande till diskursanalys. Kortfattat innebär premisserna att:

- kunskap om världen inte kan betraktas som objektiv

- diskurser alltid verkar inom en social och kulturell kontext, vilket medför att kunskap, vår syn på världen såväl som våra identiteter är beroende av historia och kultur
- sociala processer skapar och upprätthåller vårt sätt att förstå världen samt präglas av en kamp om vad som skall betraktas som sant respektive falskt
- sociala handlingar förutsätts och bestäms av den sociala konstruktionen av kunskap och den givna världsuppfattningen (Winther Jørgensen & Phillips 2000:12).

4.2 Kritisk diskursanalys

Även inom kritisk diskursanalys finns det flera angreppssätt, men de har vissa gemensamma grundantaganden. Samtliga angreppssätt utgår från att produktion och konsumtion av texter är viktiga former av social praktik, som i sin tur konstituerar sociala identiteter och sociala relationer. Den kritiska diskursanalysen utgår också från att diskurser både är konstituerande och konstituerade. Diskurser bidrar inte enbart till att forma och omforma sociala strukturer och processer utan är också en avspeglning av dem (Winther Jørgensen & Phillips 2000:67-68).

Då diskurser bidrar till att forma sociala strukturer hävdar den kritiska diskursanalysen att de också bidrar till att skapa och reproducera ojämlika maktförhållanden mellan grupper i samhället, vilket i sig ses som ideologiska effekter. Den kritiska diskursanalysen undersöker både hur underliggande diskursiva praktiker konstruerar världsbilder, sociala subjekt, sociala relationer och maktrelationer, samt hur de påverkas av bestämda sociala gruppers intressen. Den kritiska diskursanalysen syftar närmare till att blottlägga osynliga förhållanden mellan diskursiva praktiker, såsom händelser eller texter och sociala och kulturella strukturer samt hur dessa praktiker ideologiskt konstituerar och formas av maktrelationer och maktkamp (Winther Jørgensen & Phillips 2000:69).

Syftet med kritisk diskursanalys innebär inte en strävan efter objektivitet eller politisk neutralitet, utan används som ett kritiskt angreppssätt i syfte att avslöja diskursers upprätthållande av ojämlika maktförhållanden och att ta ställning för de undertryckta samhällsgrupperna (Winther Jørgensen & Phillips 2000:69-70).

En av de som varit mest involverad i formulerandet av kritisk diskursanalys och som vi kommer att utgå från är Fairclough. Fairclough (1995:54-55) definierar begreppet diskurs på två olika sätt. I ett abstrakt bruk av diskurs som substantiv syftar diskurs till språkbruk som social praktik. Begreppet diskurs kan också syfta till ett sätt att tala som ger betydelse åt upplevelser utifrån ett bestämt perspektiv, vilket används för att skilja olika diskurser från varandra, exempelvis marxistisk diskurs och feministisk diskurs. Enligt Fairclough bidrar diskurser såväl som texter till att konstituera sociala identiteter, sociala relationer och kunskap- och betydelsesystem. Enligt Fairclough ger alla texter ett litet bidrag till utformningen av samhället och kulturer. Språket bidrar till att reproducera rådande existerande sociala identiteter, relationer och kunskap, men det kan även omforma dessa.

I följande metodkapitel kommer vi att närmare beskriva vad och hur vi använder den kritiska diskursanalysen för att analysera våra texter. Vi kommer då att presentera Faircloughs tredimensionella modell som vi tillämpar på vårt material.

4.3 Diskursteori

Till skillnad från Fairclough behandlas alla sociala fenomen inom denna inriktning av diskursanalys som diskursiva. Grundtanken i diskursteori är att sociala fenomen såväl som diskurser aldrig kan anses vara fullständiga då en betydelse av ett socialt fenomen aldrig kan fixeras och betraktas som entydigt. Diskursteorin intresserar sig för den process i vilken språkliga tecken ges en bestämd och förgivettagen innebörd. Därför handlar den diskursteoretiska diskursanalysen om att kartlägga de processer där det kämpas om hur olika teckens betydelse ska fastställas (Winther Jørgensen & Phillips 2000:31-32). I metodkapitlet kommer vi att presentera de analytiska begreppen *flytande signifikanter* och *ekvivalenskedjor* som vi har valt att använda i analysen av vårt material som ett komplement till Faircloughs tredimensionella modell.

4.4 Rasism och elitdiskurser

Rasism

Van Dijk (2005:115) definierar rasism, som ett system för etnisk dominans och social ojämlikhet. Det uttrycks i form av en ”vit” majoritets dominans över icke-europeiska grupper där dominans syftar till den makt som en grupp missbrukar över en annan och som utövas genom två system beroende av varandra. Det första systemet definierar van Dijk (2012:15–16) som den sociala dimensionen som innebär olika former av diskriminering, såsom olika sociala praktiker präglade av utestängning och marginalisering. Det andra systemet är den kognitiva dimensionen som består av fördomsfulla och stereotypa uppfattningar, attityder och ideologier som kan sägas förutsätta och legitimera diskrimineringen. Människor blir diskriminerade därför att det existerar fördomar som på något sätt legitimerar en tro om att en grupp är sämre och har färre rättigheter.

Van Dijk (2005:119-120) problematiserar den ”europeiska rasismen”, som i sig inrymmer olika uttryck av rasism. För att beskriva den europeiska rasismen skiljer van Dijk dagens europeiska rasism från en nutida variant av en gammal form av europeisk rasism. Den sistnämnda är en mer rasifierad kolonial rasism och antisemitism som riktas mot icke-europeiska folk. Dagens europeiska rasism präglas enligt van Dijk (2005:120) av en inriktning på kultur och kulturella skillnader, där det tydligaste exemplet är avvisandet av islam, speciellt islamistisk fundamentalism som förvärrats efter terrorattackerna i USA den 11 september och på andra ställen. Denna form av rasism menar van Dijk anses som en mer ”acceptabel” form av rasism. Van Dijk (2012:16) menar också att dagens form av rasism inte bara åsyftar den radikala, extrema och våldsamma formen av rasism. Tvärtom menar van Dijk att dagens rasism snarare är präglad av indirekta och subtila former av rasism.

Elitdiskurser

Enligt van Dijk (2012:16) är diskurser direkt kopplat till rasism. Diskurser, som är socialt situerade genom tal och skrift, används för att marginalisera, exkludera, problematisera och i annat fall begränsa mänskliga rättigheter för vissa etniska grupper. Eftersom en av diskursens främsta uppgifter är att reproducera kunskap,

attityder, normer och värden, är diskursen också den som binder samman rasismens två system. De diskurser som van Dijk (2005) menar får en avgörande roll i etablerandet och reproduceringen av rasism är *elitdiskurser*. Rasismen i samhället, oavsett vilket uttryck den tar, förutsätts av offentliga diskurser som till stor del kontrolleras av eliten. Dessa diskurser omfattar såväl politiken som massmedia och vetenskapen, vilka genom bland annat politiska debatter, nyhets- och debattartiklar, TV-program, vetenskapliga skrifter och läroböcker producerar och reproducerar rasism. Det är eliterna som i tal och i text uttrycker och reproducerar rasistiska fördomar. Denna produktion och reproduktion sker inom diskursen och förvärvas av allmänheten genom massmedia, läroböcker och vardagliga samtal. Det som människor vet om utom-europeiska länder, minoriteter och invandring har de fått förmedlat via massmedia. Genom denna praktik skapas åsikter och attityder vilket utgör grunden för diskriminering och utestängning som social praktik. Därför måste kunskap, åsikter och ideologier, såsom rasistiska praktiker och ideologier, främst definieras med hänvisning till de diskursiva praktikerna hos styrande eliter.

Den rasistiska diskursen, som elitdiskurserna producerar och reproducerar, präglas av en övergripande strategi för positiv framställning av "Vi"/"Oss" och en negativ framställning av "dem"/ "de Andra". På talets och skriftens alla nivåer tar denna polarisering mellan "Vi" och "de Andra" sig uttryck genom att berättandet av "de andra" begränsas till ett antal stereotypa ämnen såsom illegal invandring, problem i förhållande till mottagning och kulturell integration, samt brottslighet, droger och avvikande beteenden. I berättandet framträder "de Andra" sammantaget i termer av olikhet, avvikelse och hotfullhet. I den övergripande strategin för positiv framställning ingår också ett förnekande eller förmildrande av rasism. Vidare saknar etniska minoriteter oftast tillgång till och kontroll över diskurserna om dem. Istället är det de "vita" eliterna som konstituerar dessa diskurser.

Den elitdiskurs som innefattar media, däribland tidningar och dess nyhetsrapportering, spelar en viktig roll för upprätthållandet av den rasistiska diskursen. Enligt van Dijk (2005) börjar diskrimineringen redan på ett stadium som föregår själva skrivandet, innan nyheter ens publiceras, i och med de "vita" eliternas överrepresentation och därigenom tolkningsföreträde på

nyhetsredaktioner och i nyhetsinhämtandet. I frågor som kan anses handla om "etniska situationer" eller "etniska företeelser" eftersöks, intervjuas och citeras ofta vita politiker, poliser, professorer eller andra "experter". Inom denna på förhand befintliga diskriminerings- och utestängningskontext uppmärksammas sällan rasism eller upplevelser av människor som i förhållande till de "vita" görs till "de Andra". I nyhetsrapportering om "de Andra" fokuserar den mediala diskursen ofta på frågor som rör nyanlända, illegala inresor, integrationssvårigheter, brottslighet och avvikande beteenden. Det är sällan som problem som exempelvis flyktingars upplevelser uppmärksammas. "De Andra" citeras sällan och om de citeras får det aldrig stå för sig självt. Van Dijk menar också att "de Andra" tenderar att ignoreras som potentiella mottagare för offentligt tal och skrift genom att diskursen oftast talar *om* dem snarare än *till* dem. Likt den politiska diskursen, som enligt van Dijk aldrig behandlar rasism som ett stort nationellt eller europeiskt problem (till skillnad från terrorism), uppmärksammas vanligtvis inte rasism inom den mediala diskursen heller. Om rasism överhuvudtaget hamnar på dagordningen tenderar det att handla om extremhögerens "officiella" rasism snarare än den breda rasismen (van Dijk 2005).

Sammantaget finner vi van Dijks teori om elitdiskurser och rasism relevant för vår studie då den bidrar med en förståelse för medias relation till rasism samt belyser hur media, i egenskap av att vara en elitdiskurs, har makten att påverka diskursen. Vi upplever att vi kan använda denna teori för att i analysen av våra texter kunna synliggöra vad som i texterna speglar en rasistisk diskurs. Teorin hjälper oss också att analysera och förstå de olika sätt som media förhåller sig till och skildrar händelser som är kopplade till rasism, såsom NMR:s demonstration.

5. Metod

I det här avsnittet kommer vi att diskutera valet av metod samt redogöra för hur vi använder oss av diskursanalys för att analysera vårt empiriska material.

Följaktligen kommer vi att presentera hur vi samlat in vårt material, diskutera kring vårt urval och beskriva vårt tillvägagångssätt. Vi kommer också att föra en diskussion kring studiens tillförlitlighet och etiska överväganden som aktualiserats under arbetets gång.

5.1 Val av metod

Vi har valt att analysera vårt material och besvara våra frågor genom en kritisk diskursanalys av nyhetsartiklar vilket innebär att vi använder oss av en kvalitativ metod. Den kvalitativa forskningen intresserar sig för kunskap som utvinns ur det sociala livet, individerna och dess relationer, samt lägger fokus på det holistiska som inte går att förstås oberoende av kontexten (David & Sutton 2016:85-86) Den kvalitativa metoden är enligt David och Sutton (2016:83) tolkande och konstruktivistisk vilket går i linje med vårt val att använda oss av den kritiska diskursanalysen som bygger på socialkonstruktivistiska angreppssätt (Winther Jørgensen & Phillips 2000:11). Bergström och Boréus (2012:410-411) beskriver att diskursanalysen är applicerbar som metod vid analys av samhällsliga debatter. Då diskursanalys starkt betonar språkets betydelse samt möjliggör analys av maktfrågor ser vi diskursanalysen som den bäst tillämpbara metod för vårt studiesyfte. Eftersom vi valt att utgå från den kritiska diskursanalysen har det inneburit att vi valt bort andra former av diskursanalys. Vi har exempelvis inte valt att tillämpa diskursteori mer än att använda analytiska begrepp från den diskursanalytiska ansatsen. Detta val grundar sig i vår strävan efter att kunna analysera det icke-diskursiva, vilket inte diskursteorin ger utrymme för då diskursteorin utgår från att alla sociala fenomen är diskursiva. Genom att i första hand analysera vårt material utifrån kritisk diskursanalys och inte diskursteori har vi således kunnat undersöka hur texterna kan tänkas påverkas av icke-diskursiva praktiker (se vidare beskrivning av detta i avsnitt 5.2 om den sociala praktikens dimension). Samtidigt upplever vi likt Winther Jørgensen och Phillips (2000:93) att det är svårt att förstå vart gränsen mellan det diskursiva och det icke-diskursiva

går och hur det diskursiva påverkas av det icke-diskursiva, vilket vi upplevt inneburit en begränsning för valet av metod.

5.2 Kritisk diskursanalys som metod

Nedan kommer vi att redogöra för hur vi i vår studie använder oss av diskursanalys. Vi kommer att utgå från Faircloughs tredimensionella modell men i vår analys av den textnära nivån kommer vi även att använda oss av analytiska begrepp från diskursteorin.

Enligt Fairclough ses alla former av språkbruk som kommunikativa händelser. För att analysera hur diskursen konstituerar sociala identiteter, relationer och kunskap och för att analysera kommunikativa händelser har Fairclough utvecklat den tredimensionella modellen. Den första dimensionen är *text*, vilket innefattar både tal, skrift och bild eller en blandning av dessa. Inom denna dimension undersöks textens egenskaper. Den andra dimensionen utgörs av den *diskursiva praktiken*, alltså hur texten produceras och konsumeras. Den tredje dimensionen är den *sociala praktiken* vilket belyser hur den kommunikativa händelsen påverkar och påverkas av sociala praktiker. Inom denna dimension undersöks den bredare sociala praktik som den kommunikativa händelsen omfattas av. Denna tredimensionella modell används som en analytisk ram vid forskning om kommunikation och samhälle där alla tre nivåer studeras utifrån en kommunikativ händelse (Fairclough 1995:57).

Textdimensionen

I analysen av den kommunikativa händelsen görs en *textanalys*, vilket fokuserar på formella drag i texten såsom vokabulär, grammatik och sammanhang mellan olika satser, som skapar diskurser och genrer lingvistiskt. Bergström och Boréus (2012:376) menar att textanalysen syftar till att studera textens grammatiska struktur samt utforska vad som hävdas explicit och implicit. Vi har valt att analysera vårt material utifrån begreppen *transitivitet* och *modalitet*, vilka beskrivs inom den kritiska diskursanalysen, samt *flytande signifikanter* och *ekvivalenskedjor* från diskursteorin.

Transitiviteten beskriver hur händelser och processer binds samman eller inte binds samman mellan subjekt och objekt. Genom att fokusera på transitiviteten intresserar vi oss för att utforska de ideologiska konsekvenser som olika framställningsformer får. När en händelse beskrivs utan subjekt eller agent, och fokus läggs på effekterna snarare än handlingar som ledde fram till händelsen, fråntas ansvaret för händelsen. När agenten utelämnas framstår en händelse istället som ett naturfenomen (Winther Jørgensen & Phillips 2000:87). Ett exempel på en mening då texten inte binder samman objekt och subjekt kan vara “motdemonstrant skjuten”, när det handlar om en motdemonstrant som blivit skjuten av en polis. Härmed används en passiv form som utelämnar subjektet i händelsen. Vem som ansvarar för händelsen och varför händelsen inträffade framkommer inte.

Modalitet handlar om huruvida författaren/talaren positionerar sig till utsagor på ett instämmande sätt eller inte. Ett exempel på modalitet i ett påstående där talaren/författaren kan vara instämmande i olika grad är “jag tycker att det är farligt” och “det kan vara farligt”. Ett annat exempel på modalitet kan vara i vilken grad författaren/talaren i sitt påstående uttrycker något som sanning. Exempelvis “godisätande förkortar livet” eller “godisätande kan förkorta livet”. Om författaren/talaren skriver eller säger att “godisätande förkortar livet” så förmedlas utsagan som sanning eller som bestämd kunskap. Winther Jørgensen & Phillips (2000:88) framhäver att valet av modalitet får konsekvenser för diskursens skapande av både sociala relationer och kunskapssystem. Författaren/talaren kan, genom sin grad av modalitet, använda utsagor som antingen uttrycks som tillåtande eller förbjudande, sant eller falskt, bra eller dåligt, vilket i sig får konsekvenser för diskursens konstruktion, dess kunskapssystem och dess sociala praktiker.

Flytande signifikanter är en benämning på begrepp som är särskilt sårbara för tillskrivning av olika betydelser. Flytande signifikanter är de tecken som olika diskurser försöker ge mening åt och där det råder en kamp mellan diskurser om innebörden av tecknet. Exempelvis kan tecknet “kropp” förstås som en flytande signifikant eftersom den ges olika betydelser inom den medicinska- och den religiösa diskursen (Winther Jørgensen & Phillips 2000:35).

Ekvivalenskedjor handlar om hur begrepp knyts samman men även om hur begrepp exkluderas från varandra. En ekvivalenskedja är den verksamhet som skapar mening och distinktioner i diskursen då vissa begrepp sammanlänkas och framställs tillhöra varandra, medan andra meningsbärande begrepp utesluts (Bergström & Boréus 2012:367). Bergström och Boréus exemplifierar denna process genom att påvisa hur förståelse för en nazistisk diskurs kräver att begreppet "nazism" undersöks. Begreppet "nazism" kan associeras positivt med vissa tecken och negativt med andra. Begrepp som ställs mot nazism kan sägas vara "humanism", "demokrati", "utlänningar" och "judar". Författarna hänvisar även till en avhandling av Fridolfsson (2006) som använder ekvivalenskedja som analysbegrepp för att undersöka framställningen av Göteborgskravallerna 2001. Genom begreppet ekvivalenskedja illustreras hur "våldsamma demonstrationer" avpolitiserades genom att sammanlänkas med begrepp som "fotbollshuliganer" och "terrorister". En kartläggning av ekvivalenskedjor påvisar vad diskursen stänger ute och därmed vilka sociala konsekvenser diskursen har (Winther Jørgensen & Phillips 2000:58).

Den diskursiva praktikens dimension

Inom den diskursiva praktiken analyseras texter utifrån hur de produceras, distribueras och konsumeras. Den diskursiva praktiken fokuserar på hur författare till en text utgår från redan existerande diskurser och genrer för att skapa en text, samt hur mottagarna av texten också tolkar och konsumerar texten utifrån redan rådande diskurser. För att analysera den diskursiva praktikens dimension undersöks diskursordningen, vilket syftar till summan av de diskurstyper som är etablerade inom samma sociala institution eller sociala domän (Winther Jørgensen & Phillips 2000:73-75). Diskursordningen är en form av ett system som både reproducerar diskursiva ordningar och som kan förändra dem genom ett subversivt språkbruk. Eftersom man med hjälp av språkbruk kan förändra diskursordningen genom att utnyttja diskurser och genrer på nya sätt är det både en struktur och en praktik. För att undersöka artikuleringen av olika diskurser och diskursordningen används begreppen *intertextualitet* och *interdiskursivitet*. Det förstnämnda handlar om hur texten förhåller sig till andra texter som producerats i nutid och dåtid. Intertextualitet används för att undersöka vilka andra texter och

dess användning av ord som texten i fråga explicit och implicit refereras till. Begreppet används som ett verktyg för att kunna spåra den diskursiva och sociala praktiken. Texter eller kommunikativa händelser är aldrig helt nya. Att studera intertextualiteten i denna studie innebär att undersöka vilka texter, exempelvis andra artiklar, begrepp eller lagtexter som artiklarna relaterar till (Winther Jørgensen & Phillips 2000:75-77).

Interdiskursivitet är en form av intertextualitet som används för att belysa graden av förändringspotential inom olika diskurser i diskursordningen. Genom att analysera olika diskurser inom och/eller mellan andra diskurser går det att uppmärksamma hur en diskurs förs vidare från text till text och hur olika diskurser inkluderas i en och samma text. Flera olika diskurser inom en diskurs kan visa på förändringar i samhällsprocesser medan få diskurser kan vara ett tecken på ett upprätthållande av diskursordningen såväl som sociala strukturer (Winther Jørgensen & Phillips 2000:77, 87)

Den sociala praktikens dimension

För att kunna göra en kritisk diskursanalys så måste texten och den diskursiva praktiken sättas i relation till den sociala praktik som de är en del av. För det första måste den diskursiva praktiken och den diskursordning i vilken den ingår i fastläggas. I analysen undersöks således de diskursiva strukturer som påverkar den diskurs som är föremål för analys. För det andra handlar den sociala praktikens dimension om att kartlägga de delvis icke-diskursiva strukturer och relationer som styr förutsättningarna inom den diskursiva praktiken. Icke-diskursiva strukturer kan exempelvis vara institutionella och ekonomiska premisser som kan sägas påverka den diskursiva praktiken. För att förstå relationen mellan icke-diskursiva strukturer och den diskursiva praktiken krävs, enligt Fairclough, andra relevanta samhällsvetenskapliga teorier och kan därmed inte förstås enbart genom den kritiska diskursanalysen (Bergström & Boréus 2005:324-325; Winther Jørgensen & Phillips 2000:90).

Genom att studera den sociala praktikens dimension kan vi enligt Fairclough förstå hur diskursen relateras till makt och ideologi. I analysen av den diskursiva praktikens förhållande till den sociala praktiken kan ideologiska och politiska

konsekvenser utläsas. Reproducerar exempelvis den diskursiva praktiken diskursordningen eller förändras diskursordningen i riktning mot social förändring? Förstärker den diskursiva praktiken ojämlika maktförhållanden i samhället eller ifrågasätter den till synes dolda maktpositioner genom att belysa verkligheten ur ett nytt perspektiv? (Winther Jørgensen & Phillips 2000:90).

5.3 Materialinsamling och urval

Tidigare forskning

För att finna tidigare forskning har vi i första hand använt oss av Göteborgs universitetsbiblioteks databas. För att finna relevant tidigare forskning använde vi oss av olika kombinationer av sökorden nazi*, rasism, demokrati*, yttrandefrihet, extrem*, högerextremism, demonstration, media, diskurs*, antisemitism och press, samt olika kombinationer av sökorden översatt på engelska för att även kunna finna relevant internationell forskning. Vi valde att begränsa vår sökning av tidigare forskning till vetenskapliga tidskrifter och artiklar. Vidare har vi från vår handledare fått rekommendationer om tidigare forskning som vi använt oss av.

Empiriskt material

Vårt empiriska material består av 41 artiklar från Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Expressen, Aftonbladet och Göteborgs-Posten. För att finna tidningsartiklar har databasen Mediearkivet används. Mediearkivet är Nordens största digitala mediearkiv och innehåller tryckta dagstidningar, tidskrifter och affärspress (Göteborgs Universitetsbibliotek 2017). För att därefter söka reda på artiklar relevanta för vårt syfte användes sökordet nazi* som begrepp som måste finnas med i artiklarna. Vidare valde vi att något av sökorden demonstration och marsch skulle finnas med i artiklarna för att finna artiklar som berörde just NMR:s demonstration. Därefter begränsade vi sökningen till att omfatta tryckt press och offentliga och låsta artiklar från webben.

Vi valde att begränsa vårt material till tidsperioden 2017-08-04 till 2017-10-24, det datum NMR ansökte om demonstrationstillstånd av polisen fram till två veckor efter att demonstrationen utfördes. Vårt beslut om tidsperiod var till stor del styrt av när i tiden demonstrationen ägde rum. Datumet för NMR:s ansökning

av demonstrationen gav oss ett tydligt startdatum för tidsperioden. Slutdatumet var inte lika givet eftersom debatten kring demonstrationen fortgick efter datumet för demonstrationen. Men eftersom vi påbörjade skrivandet av uppsatsen kort efter demonstrationen var vi tvungna att begränsa oss till två veckor efter demonstrationen inträffat. Valet att undersöka en specifik händelse innebar således en tydlig begränsning från början. Hade vår studie exempelvis syftat till att undersöka medias rapportering om nazism överlag hade begränsningen av tidsperioden varit en mer öppen fråga som krävt andra kriterier för urval (Bryman 2008:286-287). När vi hade tillämpat våra sökord inom ramen för denna tidsperiod gav vår sökning på Mediearkivet 2006 träffar.

Vidare valde vi att rikta in vår sökning mot artiklar från tidningar som når ut till flest läsare. Därför valde vi använda oss av dagspress och kvällspress innefattande Expressen, Aftonbladet, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Göteborgs-Posten eftersom de är de tidningar som når ut till flest läsare (Dagspress, 2016). Strömbäck (2014:165) redogör för skillnader mellan dags- och kvällstidningar och påpekar att kvällstidningar i högre grad publicerar nyheter som berör underhållning, förströelser, sport samt katastrofer, olyckor och brott. Dagstidningar publicerar istället i större utsträckning artiklar som behandlar politik, administration och ekonomi. Vi valde att begränsa vårt urval av kvällspress till tidskrifterna Expressen och Aftonbladet. Aftonbladet beskriver sig själva som en oberoende socialdemokratisk tidning (Aftonbladet 2017). Expressen utger sig för att vara en oberoende liberal tidning som värnar om liberalism, tolerans och solidaritet såväl som individens frihet, yttrandefrihet och förnuft. Tillsammans med GT och Kvällsposten ägs Expressen av Kvällstidningen AB (Expressen 2017).

Tillsammans med kvällstidningarna Expressen och Aftonbladet har vi valt att inhämta artiklar från dagstidningarna Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Göteborgs-Posten. Dagens Nyheter presenterar sig som en oberoende liberal tidning som slår vakt om objektivitet och oberoende verksamhet på alla plan. (Dagens Nyheter 2017). Svenska Dagbladet beskriver sig som en obunden moderat tidning som vilar på en värdegrund av liberalism och konservatism. Göteborgs-Posten är Göteborgs största lokaltidning och utger sig för att vara en

tidning med en liberal idégrund som vill generera vass, sann och trovärdig journalistik (Göteborgs-Posten 2017)

Genom att ytterligare begränsa vårt urval till dessa tidningar och tillämpa våra tidigare nämnda sökord och tidsperiod gav vår sökning 453 träffar. Vidare eftersträvade vi att inte använda oss av nyhetsartiklar av nyhetsrapporterande karaktär utan artiklar av mer debatterande karaktär eftersom det är debatten kring demonstrationen vi vill undersöka. Därför valde vi att vår studie skulle bygga på debattartiklar och ledarartiklar. Strömbäck (2014:239) påvisar att tidningens politiska ståndpunkt ofta får sitt genomslag på ledarsidorna. Genom att använda både debattartiklar och ledarartiklar ville vi komma åt den politiska debatten som förs på tidningarnas ledarsidor och i debattartiklar. Genom debattartiklarna ville vi också komma åt andra röster som gav åsiktsyttringar i debatten och påverkar diskursen om NMR:s demonstration. Genom Mediearkivet kunde vi i vår sökning göra ett urval av artiklar som rubricerades utifrån kategorierna "ledare" och "debatt" vilket resulterade i att vi kunde finna 50 ledare- och debattartiklar som föll under tidigare nämnda urvalskriterier. Artiklarna har publicerats på tidningarnas ledarsidor, debattsidor samt kultursidor. Därefter valde vi att utesluta nio artiklar eftersom de enbart nämnde NMR:s demonstration i förhållande till ett annat ämne eller berörde sökorden i förhållande till andra ämnen.

Sammantaget kan vårt urval sägas kännetecknas av ett så kallat målstyrt urval. Bryman (2008:392) beskriver att ett målstyrt urval inte har som syfte att välja empiri på ett slumpmässigt sätt utan syftar istället till att välja ut empiri på ett strategiskt sätt så att den är relevant för de forskningsfrågor studien utgår från. Enligt Bryman bör forskaren, för att göra ett målstyrt urval, vara medveten om vilka kriterier som är relevanta för att kunna bedöma vad som ska uteslutas och innefattas. I vårt fall utgör tidigare nämnda kriterier vad gäller tid, sökord, artikeltyp och tidningar de kriterier som bestämmer empirins relevans för studien.

Materialinsamlingen baserat på vårt urval gav oss 41 artiklar varav 11 artiklar från Dagens Nyheter, 4 artiklar från Svenska Dagbladet, 10 artiklar från Expressen, 4 artiklar från Aftonbladet och 12 artiklar från Göteborgs-Posten. Det blev således inte en jämn fördelning mellan tidningarna. Men eftersom det i vårt syfte och

därmed i våra kriterier inte ingick någon önskan om att jämföra olika tidningars skildring av NMR:s demonstration upplevde vi inte att det var till en nackdel att antalet var ojämnt.

5.4 Tillvägagångssätt och arbetsfördelning

Utifrån vårt empiriska material bestående av 41 artiklar började vi vårt analysarbete genom att läsa igenom samtliga artiklar utan att föra anteckningar. Läsningen gav oss en första inblick i hur debatten kring NMR:s demonstration skildrades. Sedan läste vi igenom artiklarna igen och påbörjade ett tematiserande av artiklarna. För att närma oss den första frågeställningen tematiserade vi artiklarna utifrån argument och problemformuleringar som återkom i artiklarna. Det vi konkret tittade på i det här stadiet var exempelvis vilka texter som var för respektive emot demonstrationen, huruvida de argumenterade med hänvisning till lagen, hur texterna förhöll sig till demokrati och NMR:s rättigheter. Utifrån innehållet i artiklarna tematiserade vi artiklarna baserat på argument som vi ansåg sammanfattade åsiktsyttringarna i artiklarna. Dessa teman blev följande:

- Demonstrationen är en del av det komplexa med demokrati
- Polisen har gjort sitt jobb och beslutet att låta NMR demonstrera går i enlighet med lagen
- Demokratier klarar av att hantera nazism
- Lagen om hets mot folkgrupp bör tolkas striktare
- Demonstrationen bör flyttas eller nekas med hänvisning till säkerhet och ordning
- Polisen har inte tillräcklig mycket kunskap och tolkar inte lagen på rätt sätt
- Nazismen är ett större samhällsproblem

Efter denna tematisering läste vi igenom artiklarna igen samtidigt som vi applicerade Faicloughs tredimensionella modell med fokus på textdimensionen. Vid detta stadie kom vi, med hänvisning till vår första frågeställning, att undersöka hur texterna skapade olika diskurser som konstituerade olika relationer, sociala identiteter och kunskap. För att kunna besvara vår andra frågeställning fokuserade vi på hur artiklarna språkligt konstruerade NMR genom att undersöka hur de värderades, vilka etiketteringar som användes för att benämna dem och

vilka egenskaper de tillskrevs. Vi kunde se hur våra tidigare teman tog avstamp i fyra diskurser om NMR:s demonstration som i sin tur konstruerade olika förståelser av gruppen NMR. Exempelvis kunde vi se att det tidigare temat som argumenterade för att polisen gjort sitt jobb och det temat som argumenterade för att demokratin klarade av att hantera nazism präglades av samma grundläggande förhållningssätt till demonstrationen och NMR. Vi upptäckte även att flera texter kunde identifieras utifrån mer än en diskurs. De diskurser som vi tyckte utkristalliserades i texterna formulerade vi i texten till följande teman:

- Demonstrationen som demokratiskt berättigad och NMR som rättighetsbärare
- Demokratin som försvar mot demonstrationen och NMR som ett hot mot demokratin
- Demonstrationen - en fråga om säkerhet och ordning och NMR som våldsbejakare
- Demonstrationen - en del av en normaliseringsprocess och NMR som en produkt av och en symbol för antisemitism

Följaktligen analyserade vi vårt material utifrån dessa fyra diskurser, de analytiska begrepp som innefattas i Faircloughs textdimension (modalitet, transitivitet) och de analytiska begrepp vi inhämtat från diskursteorin (ekvivalenskedjor och flytande signifikanter). Vidare använde vi citat, från 23 av artiklarna, som vi upplevde belyste och speglade vår analys samt ringade in diskursernas olika konstruktioner av NMR och demonstrationen i textdimensionen. Slutligen analyserade vi texterna utifrån den diskursiva praktikens dimension och den sociala praktikens dimension. Genomgående i vår analys av samtliga dimensioner förhöll vi oss till vår tredje frågeställning genom att lyfta texternas explicita och implicita uttryckta förståelse av demokrati och rasism. Med hjälp av teori och tidigare forskning kunde vi vidare belysa relationen mellan demokrati och rasism som kom till uttryck i diskurserna.

I vårt analysarbete såväl som i resterande delar av studien har vi arbetat tillsammans. Vi båda har läst all litteratur och empiri och skrivit alla delar ihop med undantag för delar i tidigare forskning och bakgrund, där vi delade upp arbetet till fördel för ett mer effektivt arbete. Trots uppdelningen var vi måna om

att båda skulle ha koll på all skriven text. Vi har lagt mycket tid på diskussion kring uppsatsens olika delar både innan och under skrivandets gång. Vi har även suttit tillsammans under hela uppsatsperioden.

5.5 Tillförlitlighet

Att diskutera tillförlitlighet i en studie innebär att forskaren kritiskt granskar studiens kvalitet i förhållande till olika kriterier. Bryman (2008:354) presenterar fyra kriterier som används för att studera tillförlitligheten: trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och en möjlighet att styrka och konfirmera.

Trovärdigheten i en studie avgör huruvida studien kommer att accepteras som en förståelse av verkligheten av andra människor som tar del av studien. För att skapa trovärdighet behöver forskaren säkerställa att studien gjorts i enlighet med rådande forskning- och metodregler samt underrätta de personer som är del av det sammanhang som studerats om forskningens resultat (Bryman 2008:354). I vår studie har vi utefter bästa förmåga förhållit oss till de regler som finns för vetenskapliga studier genom att uppfylla de krav och riktlinjer som gör att en studie kan klassas som vetenskaplig. Inom ramen för vår metod har vi tagit hjälp av vetenskaplig litteratur för att säkerställa att vi tolkat och tillämpat metoden så som den är ämnad att tillämpas. Bergström och Boréus (2012:405) lyfter dock hur den kritiska diskursanalysen, jämfört med andra textanalytiska ansatser, har ett relativt öppet förhållningssätt till hur analysverktygen bör tillämpas vilket kan anses påverka trovärdigheten negativt. Då vi gjort en diskursanalys om medias skildring av en händelse är det omöjligt att begränsa vilka människor som finns innanför studiens sammanhang, därför har vi heller inte haft möjlighet att rapportera resultatet till samtliga berörda av studien, vilket kan anses minska trovärdigheten.

Överförbarheten avgörs av huruvida resultaten i studien är applicerbara i en annan kontext, situation eller i samma kontext i en annan tid. Bryman (2008:354) menar att detta är en empirisk fråga och kan således inte besvaras av forskaren för studien. Överförbarheten ställer istället krav på att forskaren ska göra så täta och fylliga redogörelser som möjligt så att andra forskare kan göra en bedömning över

huruvida resultaten är överförbara till miljön som undersöks. I vår studie har vi försökt förhålla oss till överförbarheten genom att ha så tydliga och noggranna beskrivningar som möjligt genom samtliga delar. Vi har dels varit noggranna i beskrivningen av vår metod och de analysverktyg vi använder oss av, dels har vi i vår analys försökt att tydligt redogöra för när och på vilket sätt vi använt oss av de olika analytiska verktygen och dels har vi delat upp vår analys utifrån de olika dimensionerna i Faircloughs tredimensionella modell för att förtydliga vilken dimension som behandlar vad i vår empiri.

Pålitligheten i en studie ställer krav på att forskaren ska anta ett granskande synsätt. Forskaren ska säkerställa att det skapas en fullständig och tillgänglig beskrivning av samtliga faser i processen. Bryman (2008:355) föreslår att forskaren bör ta hjälp från kollegor som granskar allt material för att bedöma kvaliteten på de procedurer som valts samt hur de har tillämpats. Utifrån dessa krav kan vår studie sägas ha svårt att uppfylla kriteriet för pålitlighet då vi inte tagit hjälp av någon som granskat allt vårt material. Däremot har vi tagit del av synpunkter från vår handledare som kritiskt granskat vårt arbetssätt och vår producerade text, vilket kan sägas göra att vi uppnår en viss grad av pålitlighet.

Det sista kriteriet för tillförlitligheten i en studie är möjligheten att styrka och konfirmera. Detta kriterium innebär att forskaren ska säkerställa att denne agerat i god tro och inte medvetet låtit personliga värderingar eller teoretisk inriktning påverka utförandet i studien. Utifrån vår studie kan vi inte hävda att den teoretiska inriktningen inte påverkat utförandet i studien då vi använt den kritiska diskursanalysen som utgångspunkt i vår analys, vilket innebär att vi redan var inlästa på metodens teoretiska utgångspunkter och antog ett diskursanalytiskt synsätt. Vi har varit medvetna om att vår personliga syn på demonstrationen och NMR kan påverka utförandet i studien, detta har vi därför beaktat och försökt förhindra under studiens gång genom att konsekvent diskutera kring våra åsikter och försöka distansera oss från dem i vår analys.

Bryman (2008:357) lyfter begreppet äkthet som berör mer generella frågor gällande forskningspolitiska konsekvenser. Bryman lyfter olika kriterier för hur en studie kan sägas uppfylla autencitet (äkthet). Då vi gör en diskursanalys finner vi

inte alla kriterier för äkthet applicerbara på vår studie då det innebär huruvida resultaten får praktiska konsekvenser för forskningsobjektet och den miljö den ingår i. Detta blir i vårt fall irrelevant då vårt forskningsobjekt utgörs av tidningsartiklar. Vi väljer därför att applicera kriteriet *rättvis bild* som berör huruvida undersökningen ger en tillräckligt rättvis bild av de åsikter som finns i den grupp människor som studeras. Då vi i vår studie tolkar ett material är det omöjligt att garantera att åsikterna rättvist speglar de åsikter som författarna bakom artiklarna försökt få fram. Men för att undvika att misstolka materialet har vi frekvent lyft fram citat ur artiklarna för att göra tolkningen mer transparent. Däremot kommer vi i vår analys presentera en konstruktion av NMR som vi inte kunnat belysa med hjälp av citat eftersom vi upplever att den förståelsen av NMR snarare uttrycks implicit i texterna. Detta kan således anses hämma autenciteten i den delen av analysen (se vidare förklaring i avsnitt 6.1.4).

5.6 Etiska överväganden

Eftersom vi har valt att analysera offentliga texter i vår uppsats har vi inte kunnat beakta etiska riktlinjer såsom informationskravet, konfidentialitetskravet, samtyckeskravet och nyttjandekravet, vilka annars är väsentliga att ta hänsyn till vid exempelvis kvalitativa intervjuer (Vetenskapsrådet 2002). Däremot har vi behövt göra andra etiska överväganden. Skærbäck (2012:131) påvisar att forskare, förutom att beakta etiska principer, måste ta ansvar för det som forskaren uppmärksammar och inte uppmärksammar samt för hur olika företeelser framställs. Eftersom vi i vår studie granskar offentliga texter har vi behövt ta hänsyn till hur vi framställer det som står i texterna. Genom att använda citat går det att hävda att vi minskar risken för att beskriva innehållet i texterna felaktigt, men samtidigt har citaten hämtats ur olika sammanhang som riskeras att exkluderas i framställningen av citaten. Vidare utgörs analysen mångt och mycket av våra tolkningar av vad texterna uttrycker. Dessa tolkningar behöver inte stämma överens med författarnas avsikter vilket än mer stärker det viktiga i att så långt det är möjligt beskriva i vilket sammanhang texterna produceras i. Samtidigt innebär valet av att använda kritisk diskursanalys att förhålla sig kritisk till texter, den kunskapen som framställs som självklar och de diskurser som utkristalliserar,

vilket gör att vi inte kan undgå att göra tolkningar som författarna själva inte skulle skriva under på.

När det gäller att etiskt reflektera kring hur företeelser uppmärksammas och framställs i uppsatsen finner vi det viktigt att diskutera hur vi språkligt benämner de olika grupper som berörs i studien. Wolanik Boström och Öhlander (2012:91) påvisar att forskning ofta handlar om att kontrastera olika fenomen, vilket medför en lockelse till att reducera det komplexa, förenkla, kategorisera och definiera. Detta kan i sin tur leda till reproducering av stereotypa egenskaper som olika kategorier bär på. I tidigare forskning, teori och bakgrund såväl som i vårt empiriska material används olika språkliga kategoriseringar för att benämna dels grupper som värnar om och handlar utefter nazistiska och rasistiska föreställningar, dels grupper som kan tänkas vara utsatta för nazistiska och rasistiska uttryck. De förstnämnda grupperna benämns utifrån kategorier som högerextremister, nazister, nationalsocialister, fascister och rasister. De sistnämnda grupperna som benämns i olika delar av studien är exempelvis kategorier som invandrare, flyktingar, judar, muslimer och homosexuella. I vår analys använder vi oss ofta av kategoriseringen ”nazisterna” eftersom det är ett begrepp som ofta förekommer i vårt empiriska material. Vi är dock medvetna om att denna etikettering riskerar att förenkla och stereotypisera en komplexitet som kan sägas finnas bakom begreppet. Vi använder oss också framförallt av begreppen invandrare, flyktingar och judar, vilka utgör kategorier som heller inte är entydiga. Vår användning av dessa begrepp kan också riskera att vi reproducerar stereotypa föreställningar. Ingen av ovannämnda begrepp som vi använder oss av är således optimala, de är alla behäftade med komplexitet, men det är dessa termer vi har haft att förhålla oss till.

5.7 Metoddiskussion

Valet att använda oss av kritisk diskursanalys som metod har både varit utmanande och givande för oss och för vårt syfte. Genom att tillämpa den tredimensionella modellen har vi kunnat analysera vårt material utifrån olika perspektiv och på olika nivåer. Modellen, med de diskursanalytiska begreppen inkluderat, har bland annat hjälpt oss att uppmärksamma begrepp,

meningsskapande och identitetskonstruktioner i texterna som vid första anblick uppfattades som neutrala och oproblematiska. Genom den tredimensionella modellen har vi också fått upp ljuset för relationen mellan samhälle och språk och hur språket blottlägger sociala relationer, sociala identiteter och maktstrukturer. Samtidigt har det inte alltid varit lätt att skilja åt de olika dimensionerna. Ibland har vi varit osäkra på vad i vår analys som hör hemma i respektive dimension. Efter att vi diskuterat kring dessa avväganden upplever vi dock att analysens olika delar hamnade under rätt dimension i förhållande till vår studie.

Vidare går det att diskutera valet att analysera just medias skildring av NMR:s demonstration i Göteborg och därmed begränsa vårt urval till empiriskt material knutet till just det fallet. Vi hade kunnat välja att analysera medias skildring av andra händelser som förknippas med nazism och nazistiska grupper. Flera händelser hade kunnat göra studien mer intressant och möjligen kunnat ge en ökad förståelse för hur media förhåller sig till händelser som rör nazism och rasism. Men på grund av uppsatsens tidsramar och omfattning var vi tvungna att begränsa oss och eftersom demonstrationen i Göteborg låg nära i tid kändes det mest intressant att välja den händelsen.

Med hänvisning till van Dijks teori om elitdiskurser (se avsnitt 4.4) hade det också varit intressant att undersöka och problematisera vilka författare som står bakom artiklarna då en sådan analys skulle kunna synliggöra vilka som får komma till tals i diskurserna samt hur detta kan förstås utifrån deras maktposition i samhället. Då vi valt att enbart behandla artiklarna som texter i egenskap av att de når ut till många läsare och således har stor inverkan på konstruktionen av diskursen om NMR:s demonstration har vi dock upplevt att det inte finns utrymme för ovan nämnd analys inom ramen för vår studie.

6. Analys av empiri

I följande avsnitt kommer vi att presentera vår analys av empirin. Vi har delat in vår analys utifrån Faircloughs tredimensionella modell vilket innebär att vi närmast kommer att presentera vår analys utifrån textdimensionen, där vi kommer att redogöra för fyra olika teman som vi kunnat utläsa att demonstrationen och NMR språkligt konstrueras och förstås genom. Därefter kommer vi att analysera vårt material utifrån den diskursiva praktikens dimension, för att sedan analysera materialet utifrån den sociala praktikens dimension. Artiklarna som vi har analyserat är publicerade både innan och efter demonstrationen, vilket därmed kommer att speglas i citaten. Eftersom debatten pågick parallellt med att polisens beslut överklagades till Förvaltningsrätten och Kammarrätten är citaten även präglade av de olika bestämmelserna för demonstrationen som aktualiserades under tiden för debatten. Under analysens gång kommer vi således att så tydligt som möjligt redogöra för de olika kontexter som citaten verkar inom.

6.1 Textdimensionen

6.1.1 *Demonstrationen som demokratiskt berättigad*

Ur debatten som uppkom kring NMR:s demonstration i Göteborg kunde vi utläsa ett tema som försvarade demonstrationen med hänvisning till demokratin. I dessa artiklar försvaras polisens beslut att låta NMR demonstrera genom att argumentera för att yttrandefriheten och demonstrationsrätten är överordnad och omfattar alla medborgare, inklusive NMR. Nedan kommer vi att lyfta fram citat ur artiklarna som konstruerar demonstrationen som i lagens och därmed i demokratins mening legitimerad.

Lagen är utformad för att ge polisen minsta möjliga utrymme att vägra eller försvåra en demonstration, oavsett vilka åsikter det handlar om. Godtycket ska elimineras. Detta är hela idén bakom grundlagarna om demonstrationsfriheten och yttrandefriheten: staten ska få blanda sig i så lite som möjligt. Det är en helt avgörande utgångspunkt, som måste ligga fast.

(Expressen 2017-09-16)

När det gäller tillståndet att demonstrera visar det sig att polismyndigheten nu är mer demokratiskt pålitlig än förment liberala och i högtidstalen yttrandefrihetsvänliga

intellektuella.
(Expressen 2017-08-31)

Visst kommer deras symboler och slagord att uppröra människor, men demokratier
garanterar inte rättigheten att inte bli upprörd.
(Svenska Dagbladet 2017-09-23)

I ovanstående citat framställs hanteringen av NMR:s demonstration som både
demokratiskt pålitlig och förenad med våra grundläggande lagstadgade rättigheter.
Dessa citat kan analyseras med Faircloughs begrepp modalitet i förhållande till
sanning (Winther Jørgensen & Phillips 2000:88). Författarna till citaten är i hög
grad instämmande i sina uttalanden och ger sina läsare en entydig beskrivning av
hur det demokratiska samhället ska förhålla sig till NMR:s demonstration.
Författarna berättar dels hur polisen bör hantera ärendet genom att fastslå på ett
sanningsenligt sätt att de tagit de rätta besluten, dels att människor i demokratier
inte har rätten att bli upprörda över demonstrationstillståndet eftersom
yttrandefriheten ska gälla alla. Genom denna grad av modalitet ges det inget
utrymme för alternativ tolkning av huruvida NMR ska få demonstrera eller inte.

Winther Jørgensen & Phillips (2000:88) beskriver också hur graden av modalitet
och användningen av uttryck som antingen är tillåtande eller förbjudande, sant
eller falskt, får konsekvenser för diskursers konstruktion. När yttrandefriheten
framställs som totalitär kan det alltså få konsekvenser för diskursen om NMR:s
demonstration. Denna process bekräftas även av Nelson, Clawson och Oxley
(1998) när de i sin slutsats kommer fram till att framställningen av en Klu Klux
Klan demonstration, med fokus på rätten till yttrandefrihet, ökade toleransen för
gruppens demonstrationsrätt. Således skulle denna framställning av NMR:s
demonstration i Göteborg kunna få konsekvenser för hur läsaren ser på NMR och
deras rättigheter.

Inom detta tema så framträdde också lagen som subjekt som ansvarig, vilket kan
antas frånskjuta ansvaret från polisen. I följande citat svarar författarna upp till en
kritik mot polisens agerande. Kritiken handlar dels om att vissa anser att
demonstrationen inte borde få tillstånd, dels att den skulle kunna flyttas bort från

Göteborgs innerstad. Det sista citatet besvarar kritik som också handlade om att polisen skulle kunna hindra demonstrationen med hänvisning till Lagen om hets mot folkgrupp.

Lagen är problemet. Demonstrationsrätten tillåter inte att man skulle neka nazister att närvara i Almedalen, att man skulle förlägga en demonstration långt från ära och redlighet eller att polisen skulle ingripa mot en marsch som inte allvarligt stör ordning eller trafik.

(Aftonbladet 2017-09-19)

Men lagens anda är också att polisen inte ska ägna sig alltför mycket åt prognoser om vad som kan komma att hända. Individer som begår brott ska lagföras på plats och oroligheter på grund av motdemonstranter i stort sett ignoreras.

(Expressen 2017-09-16)

Även i dessa citat är graden av modalitet hög då de med bestämdhet talar om för läsaren vad lagen innebär och hur polisen bör tolka den. Citaten ovan kan också analyseras utifrån begreppet transitivitet, som belyser hur en händelse eller en process beskrivs utan agent och hur ansvaret för händelsen därmed utelämnas och osynliggörs (Winther Jørgensen & Phillips 2000:87). Även om lagen i dessa meningar framställs som en agent som både är "problemet" och har en egen "anda", så går det att ifrågasätta innebörden av lagen som agent. Användningen av lagen som subjekt säger ingenting om vem som ligger bakom lagen, vem som stiftat den och tillämpar den i förhållande till NMR:s demonstration.

Konsekvensen av en sådan formulering skulle kunna innebära att lagen uppfattas som något övermänskligt och svår att ifrågasätta.

NMR som rättighetsbärare

Parallellt med att lagen och demokratin betonas förminskas också NMR inom denna förståelse av demonstrationen. Det är sällan som deras ideologiska tillhörighet specificeras och aldrig problematiseras deras politiska ståndpunkter. Genom att inte ifrågasätta deras rätt att demonstrera och att bortse från NMR:s ideologi framträder NMR implicit som en grupp med rättigheter som vilken annan grupp som helst, om än med åsikter som människor ogillar. Följande citat speglar hur NMR implicit enbart behandlas som en grupp med oönskade åsikter.

Värderingar som upprör eller allmänt anses vämjeliga ska bemötas med argument inte med huggmejsel, restriktioner eller förbud.

(Expressen 2017-08-31)

Det finns en öppning i grundlagen för att svartlista organisationer som NMR, men regering och riksdag har hittills sagt till kritikerna att vi har en lag mot hets mot folkgrupp som redan tar hand om problemet. Det bör man fortsätta med att göra. Åsikter kan inte bekämpas med förbud.

(Expressen 2017-09-16)

Polisen ska inte göra någon värdering av de åsikter som framförs - oavsett hur vedervärdiga budskapen är - utan bara beivra brottsliga gärningar.

(Expressen 2017-09-19)

Att även nazister tillåts finnas och uttrycka sina motbjudande åsikter innebär inte att samhället på något sätt accepterar bombdåd, våld eller odemokratiska värderingar. Det innebär bara att vi håller fast vid en lång tradition av att även de åsikter och tankar som vi inte gillar ska få ta plats i det offentliga rummet.

(Göteborgs-Posten 2017-08-11)

Samtidigt beskrivs de explicit som en liten grupp rasister som, liksom andra extremister, inte respekterar demokratin men som demokratin bör och klarar av att hantera.

Den främsta markeringen mot nazisterna kan åstadkommas bäst på ett annat sätt: genom att vi själva tar plats i det offentliga rummet, där demokrater redan demonstrerar ryms inga nazister.

(Expressen 2017-09-16)

Det bästa sättet att besvara en demonstration anordnad av ett par dussin nynazister är inte att överdriva deras hotnivå eller att ta bort deras rättigheter, utan att anordna ett mer välbesökt möte där tolerans och demokrati hyllas.

(Svenska Dagbladet 2017-09-23)

Som vanligt fanns det som alltid ett svart block av militanta vänsterextremister. Extremerna drar sig till varandra, göder varandra och behöver varandra. De förenas av sitt hat mot den liberala demokratin (...) Svensk demokrati tål mer än vad somlig tror. Några

få nazister och andra extremister ändrar inte på detta faktum.
(Svenska Dagbladet 2017-10-02)

Sammantaget konstrueras NMR som en liten grupp nazister med osmakliga och odemokratiska åsikter som demokratin kan kontrollera, men som tillsammans med andra extremister inte får plats i ett demokratiskt "Vi". Citaten speglar en vilja att uppmärksamma NMR som politiska avvikare som inte inkluderas i den liberala demokratin. Porträtteringen av NMR liknar den som i enlighet med Sörbom och Wennerhag (2016) görs av grupper som benämns som extremister. Begreppet extremism används dels i relation till grupper som har anti-demokratiska åsikter och/eller använder anti-demokratiska metoder, dels som ett stigmatiserande ord för att markera gränser för det politiskt legitima. Beskrivningen av NMR ger, likt användningen av begreppet extremism, ingen förklaring till varför gruppen uppkommit eller vilken roll den spelar i samhället.

Denna avgränsning kan, i enlighet med Dahlstedt (2002), också förstås som ett sätt att försöka förklara rasism och nazism som ett yttre hot mot den liberala demokratin, snarare än något som finns inom den. Dahlstedt menar att detta sker då den liberala demokratin tas för givet som en motpol till rasism och uppfattas som fri från rasistiska och nationalistiska uttryck. Vi kan således tolka citaten som ett uttryck för att skydda den liberala demokratin från smutskastning.

Inom dessa artiklar råder det motsägelser. Samtidigt som artiklarna lyfter NMR:s demokratiska rättigheter vill de distansera dem och markera dem som avvikare. I lagens mening har de och ska de ha rätt att demonstrera, men samtidigt står de utanför den liberala demokratin. Den liberala demokratins ansvar för gruppens existens fränsägs.

6.1.2 Demokratien som försvar mot demonstrationen

Inom detta tema konstrueras demonstrationen som ett hot mot demokratin. Liksom i första temat ställs NMR i ett motsatsförhållande till demokratin, däremot ifrågasätts NMR:s rätt att demonstrera med hänvisning till Lagen om hets mot folkgrupp. Att åberopa Lagen om hets mot folkgrupp ger enligt Sörbom och Wennerhag (2016), uttryck för svårigheten att för en liberaldemokratisk rättsstat

implementera åtgärder mot grupper som betraktas som extremister. Eftersom de grundlagsfästa rättigheterna erhåller en överordnad ställning skapas en skepsis mot förbud mot organisationer med extrema åsikter, vilket ofta resulterar i att lagar såsom Lagen om hets mot folkgrupp utformas som skydd för demokratin. Följande citat speglar hur författare förhåller sig till NMR:s demonstration genom att åberopa risken för hets mot folkgrupp.

I samma ögonblick som nazisterna samlas inför sin demonstration, innan de hunnit ta ett enda steg (...) kan de därmed anses ha gjort sig skyldiga till hets mot folkgrupp. (...). Vad som krävs nu är ett gemensamt och solidariskt ansvarstagande för det demokratiska samhällets värden inom rättsväsendets olika delar.

(Göteborgs-Posten 2017-09-29)

Intentionen med lagen om hets mot folkgrupp är att göra rasismen olaglig och därmed osynlig i offentligheten, utan att för den skull behöva införa förbud mot organisationer.

(Dagens Nyheter 2017-09-20)

När extremister hotar, oavsett vilka extremister, då har demokratin rätt att försvara sig. Annars finns tillslut ingen tolerans och inget öppet samhälle.

(Aftonbladet 2017-09-26)

I dessa citat framställs Lagen om hets mot folkgrupp som ett verktyg för att kunna förhindra att NMR tar plats i offentligheten och för att motarbeta rasism och nazism. Inom detta tema framstår demokratis uppgift vara att stå upp och försvara sig mot nazister, snarare än att garantera alla gruppers rätt att yttra sig oavsett åsikt. I förhållande till föregående tema får begreppet demokrati här en annan innebörd. Detta kan analyseras utifrån begreppen flytande signifikant och ekvivalenskedja. Genom att analysera begreppet demokrati utifrån ekvivalenskedja kan vi se hur begreppet knyts samman med eller exkluderas från andra begrepp för att skapa mening (Bergström & Boréus 2012:367). I temat *Demonstrationen som demokratiskt berättigad* knyts begreppet demokrati till yttrandefrihet, demonstrationsfrihet, objektivitet, pålitlighet och polis. I detta tema förknippas demokrati snarare med värden som solidaritet, intolerans mot extremister och försvarandet av ett öppet samhälle. Utifrån detta kan demokratibegreppet sägas utgöra en flytande signifikant eftersom begreppet är

sårbart för tillskrivelse av olika betydelser (Winther Jørgensen & Phillips 2000:35).

NMR som ett hot mot demokratin

Genom att framhäva vikten av att demokratin försvarar sig mot NMR konstrueras en bild av NMR som ett hot mot demokratin. Nedan följer citat inom detta tema som konstruerar NMR som en grupp som hotar och som därför måste tas på allvar.

Nazisterna vill provocera, de är skickliga på PR och om inte samhället reagerar snart så kommer hela valrörelsen att kantas av nazistmarscher och bråk.
(Aftonbladet 2017-10-26)

Klarar polisen inte av att skydda demokratin mot nazismen, måste vi då försvara oss själva? Hos alla svenska invånare som saknar plats i NMR:s ”folkgemenskap”: ska de fly, fäkta, ta livet av sig? (...) Göteborgspolisens farliga hantering av nazismen avgör i vilken riktning, mot vilket samhälle, vi är på väg.
(Dagens Nyheter 2017-09-20)

I dessa citat konstrueras NMR som farliga provokatörer som kan påverka kommande valrörelse och som behöver bekämpas för att samhället inte skall gå i fel riktning. Här formuleras förväntade konsekvenser av att NMR inte motarbetas och hanteras som det hot det uttrycks utgöra. Brune (2015) påpekar att det aldrig är okomplicerat att rapportera om rasistiska grupper i media eftersom det bland annat kan bidra till förväntans- och terrorspridningseffekter. Detta riskerar att gruppen görs till viktiga och farliga, vilket i sig även sammanfaller med hur rasistiska grupper själva vill framstå.

Frågan är vilken roll NMR, som högerextrem grupp, får i förhållande till den mer utbredda rasismen i samhället. Enligt van Dijk (2005) uppmärksammas vanligtvis inte rasism inom den mediala diskursen som ett nationellt problem. Om rasismen uppmärksammas handlar det oftast om extremhögerens ”officiella” rasism. Dahlstedt (2002) beskriver hur rasismen idag tenderar att projiceras på synliga extremister och därmed förminskar den mer subtila, strukturella rasismen i samhället, vilket även medias skildring av NMR skulle kunna resultera i. Att

förlägga hotet på NMR kan riskera att förminska den mer subtila, men minst lika allvarliga, rasism som inte förekommer i det offentliga på samma sätt men som också kan sägas utgöra ett hot.

6.1.3 Demonstrationen - en fråga om säkerhet och ordning

Inom detta tema har vi kunnat utläsa ett fokus på att det, med de lagar som finns, går att göra mer för att inte låta NMR demonstrera. Artiklarna inom detta tema belyser de säkerhets- och ordningsstörningar som kan tänkas uppkomma vid NMR:s demonstration. Här argumenterar texterna mot att demonstrationen tillåts hållas i centrala Göteborg med hänvisning till ordning och säkerhet och för att minska risken för våld. Nedan följer citat som argumenterar för att flytta demonstrationen med hänvisning till att det gjorts tidigare med en mer restriktiv tolkning av demonstrationsrätten.

Vitt ariskt motstånd (VAM) hänvisades till kajen framför göteborgska Feskekörka i samband med en förstamajdemonstration samma decennium. Det är således inte ovanligt eller nytt att polisen kan flytta på högriskmanifestationer som utgör ett hot mot den allmänna ordningen.

(Göteborgs-Posten 2017-09-19)

Vill man minimera risken för våldsamma sammanstötningar, ordningsstörningar och minska inskränkningen utav övriga göteborgares rörelsefrihet så bör man snarast ompröva beslutet.

(Göteborgs-Posten 2017-09-19)

Men som plats för demonstrationen anvisades en öde idrottsplats i en liten by i kommunens ytterkant. Där kunde nazisterna inte göra mycket skada och, såvitt jag vet, tröttnade de. Freden var återställd. Polisen hade fullgjort sin uppgift. Om nu polisen kunde få bort våldet och nazisterna från Lund, undrar man varför det inte går i andra städer.

(Göteborgs-Posten 2017-09-21)

Tillskillnad från Bokmässan är Götaplatsen och Avenyn allmän plats och på allmän plats har alla rätt att demonstrera. Dock finns ingen lag som ger Nordiska motståndsrörelsen tillgång till just dessa platser. Det är Göteborgs offentliga finrum och där har nazister ingenting att göra. Vi behöver inte släppa in dem.

(Göteborgs Posten 2017-08-15)

Här betonas vikten av att säkerställa säkerhet och den allmänna ordningen samt minimera risken för våldsamheter i samband med den kommande demonstrationen. Samtliga citat är alltså formulerade innan demonstrationen. Även i dessa citat presenteras deras utsagor med en hög grad av modalitet i form av uttalande som uttrycks som sanningar. Till skillnad från det första temat framgår det här att det visst går att tillämpa lagen på ett annat sätt. En annan skillnad från vårt första tema är att ansvaret förskjuts till polisen; det är polisen som tolkar lagen och fattar beslut som i det här fallet presenteras som felaktigt. Här kan vi alltså inte se någon transitivitet eftersom polisen görs till ansvarig aktör.

Samtidigt går det att ifrågasätta vems säkerhet och ordning texterna syftar till samt för vems skull demonstrationen borde förhindras. I citaten lyfts vikten av göteborgares rörelsefrihet samt vikten av att hålla borta nazister från Göteborgs offentliga finrum, allmänna platser och från offentliga gator och torg. I ett av citaten framställs också polisen i Lund som bättre än den i Göteborg eftersom de anvisat en demonstration till en liten by utanför Lund och att freden därmed var "återställd".

Dessa resonemang leder oss in på två frågeställningar; är göteborgarna som grupp den grupp som kan tänkas vara mest hotad av NMR? Vad uppnås genom att ta bort NMR från det offentliga rummet? Trots att NMR explicit uttrycker att hotet mot säkerställandet av den ariska rasen är judar och massinvandring, är de inte de grupperna som i första hand uppmärksammas vara i behov av skydd. I enlighet med van Dijk (2005), kan detta sägas ge uttryck för medias ignorans av grupper som i en rasistisk diskurs görs till "de Andra". Enligt van Dijk tenderar media att ignorera "de Andra" som potentiella mottagare för offentligt tal och skrift genom att diskursen oftast talar *om* dem snarare än *till* dem. Inom detta team talar texterna varken om "de Andra" eller till dem. Att skydd av det offentliga rummet istället uppmärksammas kan vidare spegla medias tendens att enbart fokusera på den officiella rasismen. Även här är det också enbart extremhögerns rasism som framställs som problematisk. Det finns ett implicit budskap i citaten att om den officiella rasismen, rasismen på allmänna platser försvinner så är "freden

återställd”, hotet borta och därmed även rasismen. Likt i föregående teman, kan detta, i enlighet med Löwander (1998), tolkas som en uppfattning om att rasismen tydligt går att peka ut och vidare bekämpas genom ordningsmakten, lagstiftning och polis.

NMR som våldsbejakare

Inom temat som betonar våld, säkerhet och ordning konstrueras NMR som läskiga våldsutövare. I vissa sammanhang beskrivs också nazisternas och vänsterextremisternas gemensamma benägenhet att använda våld. Nedan följer citat som speglar en förståelse av NMR som en våldsam och främmande grupp.

Om det är något som den senaste tidens nazistiska boom och efterföljande debatt har avslöjat så är det hur oförberedda vi är på att möta mörkret.

(Dagens Nyheter 2017-09-22)

De är asociala element som varken drar sig för upplopp, rån, misshandel eller dråp (...)

De svenska nazisterna har ett omfattande våldskapital och en stor lust för våld. I slutändan vill de störta demokratin.

(Expressen 2017-09-30)

Det finns gott om fotbollsplaner i Göteborg som med enkla medel kan spärras av. Där behöver ingen, som inte själv vill det, konfronteras med dessa vålnader från Europas onda förflutna.

(Göteborgs-Posten 2017-08-15)

Deras livsluft är hat, våld och skräck. Varför skall människor som är demokratins fiender få nyttja demokratins rättigheter (...)?

(Göteborgs-Posten 2017-09-17)

I ovanstående citat framställs NMR som våldsutövare med avsikt att störta demokratin. Detta fokus på våldsamhet belyser även Löwander (1998) i sin studie där hon påvisar hur media valde att framställa den nazistiska gruppen VAM som en kriminell grupp snarare än en politisk. Löwander (1998) menar att konstruerandet av gruppen styrdes av att både politiker och polis avfärdade gruppen som politisk och istället hanterat dem som brottslingar. Framställningen av NMR

som enbart våldsutövare kan förstås som ett ignorerande av deras politiska ståndpunkter. Genom att exkludera rasismen från våldet blir det legitimt att inte lyfta frågor som kan tänkas ligga bakom rasistiskt våld.

I några av citaten beskrivs NMR som “mörkret”, “asociala element” och “vålnader från Europas onda förflutna” vilket kan tolkas som metaforer som avhumaniserar gruppen och distanserar dem från mänskligheten. Liksom Dahlstedt (2002) belyser så sker här en polarisering mellan “Vi” och “de Andra” där “Vi” förstås i motsats till “inhumana och onda rasister”. Dahlstedt (2002) menar att detta är ett sätt förklara rasism som något som finns någon annanstans än i det demokratiska samhället.

I följande citat förklaras NMR i förhållande till vänsterextremister utifrån våld som gemensam nämnare:

TV-bilder där prydliga nazister håller sig lugna medan det regnar stenar över dem från svartklädda vänsterextremister vore en seger för Nordiska motståndsrörelsen.

(Expressen 2017-09-30)

Vi kan hoppas på fredliga manifestationer men inom den yttersta vänstern finns personer som är lika pigga på att slåss som nazisterna.

(Göteborgs-Posten 2017-08-15)

En nazistisk demonstration brukar nämligen dra till sig maskerade element från den politiska vänsterkanten som under sken av antirasism gärna går till angrepp med stenar och andra tillhyggen. Och inför judar finner nazister och många rödgardister varandra i ett gemensamt hat. För de röda är det världens enda judiska stat, Israel, som legitimerar judehatet.

(Göteborgs-Posten 2017-09-18)

Här kan vi se hur nazister och vänsterextremister likställs med varandra och framställs som en grupp som utgör ett hot mot övriga samhället genom deras våldsbägenhet. Här kopplas återigen de politiska motiven bort genom att de hänvisas till våldsamhet. Vänsterextremister benämns utifrån sin politiska tillhörighet och extremism. Liksom vi tidigare problematiserat används begreppet extremism för att uppmärksamma politiska avvikelser och markera gränser för det

politisk legitima, utan att säga något om gruppens ståndpunkter utan snarare om deras anti-demokratiska åsikter och metoder (Sörbom & Wennerhag 2016).

Metoder kan i det här fallet syfta till våld.

På samma sätt som Brune (2015) i sin studie påvisar hur kategorierna “invandrare” och “skinnskalle” konstrueras som en jämbördig grupp, konstrueras även kategorin “nazister” som likställda i förhållande till kategorin “vänsterextremister”. Precis som kategorierna “invandrare” och “skinnskalle” förklaras inte innebörden av kategorierna “nazist” och “vänsterextremist”, utan läsaren förväntas anta hur nazister och vänsterextremister är. Medan nazisternas politiska motiv för demonstrationen för läsaren kan verka uppenbar med hänvisning till nazismen så förklaras inte vänsterextremisternas politiska motiv närmare än med hänvisning till deras våldsbägenhet. En konsekvens av att klumpa ihop nazisterna med en grupp som enbart framställs i termer av våldsamhet kan dock bli att nazisternas ideologiska motiv förmildras.

Att höger- och vänsterextremister likställs utifrån våldsamhet tycks dock inte vara något ovanligt. Löwander (1998) belyser även i sin studie hur media valde att framställa rasister och antirasister likvärdigt som bråkiga, hotfulla demonstranter utifrån att polisen hanterade dem så. Detta kan anses vara legitimt, men liksom Löwander (1998) poängterar, så riskerar denna framställning att göra demonstrationer och demonstranter till samhällsproblemet istället för rasismen.

6.1.4 Demonstrationen – en del av en normaliseringsprocess

Inom detta tema höjs röster som påpekar rasismen och antisemitismen i samhället. Många artiklar lyfter polisens ignorans av judarna inför demonstrationen, eftersom polisen från början gav NMR tillstånd att marschera några hundra meter från den Judiska församlingen i Göteborg på samma dag som den judiska högtiden Jom Kippur. Inom temat lyfts både judarnas utsatthet i samhället samt hur rasismen tenderar att inte uppmärksammas. Sammantaget upplever vi att artiklarna ger uttryck för en kritik mot en normaliseringsprocess av rasism och antisemitism i samhället. Nedan följer citat som speglar olika sätt som rasismen och antisemitismen uppfattas som ouppmärksam och normaliserad.

De hatar mig för att jag är jude. Det är sådana grupper som ska ut och demonstrera om ett par veckor i Göteborg (...) Vad vi nu ser är ytterligare led i en normaliseringsprocess. För bara tio eller 20 år sedan tror jag att tanken att nazister skulle tåga nära synagogan på Jom Kippur var absurd och omöjlig. Nu kommer händelse på händelse.

(Aftonbladet 2017-09-12)

Som det faktum att nazisterna ansökte om demonstration just dagen för den viktigaste judiska högtiden, yom kippur. Oavsett vilken slutsats man drar när det gäller om detta ska påverka demonstrationstillstånd eller inte, är det märkligt att polisen i Göteborg inte ens verkar ha beaktat frågan.

(Svenska Dagbladet 2017-10-01)

Idag har ungefär en fjärdedel av jordens befolkning antisemitiska åsikter och två tredjedelar har inte hört talas om förintelsen, eller ännu värre, förnekar att den ägt rum. Antisemitismen ökar i Sverige och runt om i Världen och judiska samhällen i många delar av världen känner sig alltmer hotade. Lömska antisemitiska slagord.

(Göteborgs-Posten 2017-09-25)

Det är därför viktigt att fundera på strategier som samtidigt upprätthåller principer och snöper fascism. Om den så bär kostym eller bomberjacka (...) Det ligger i vår natur att sedan andra världskriget placera denna i en apolitisk sfär, i den absoluta ondskan. Vilket gör att många struntar i fascismen när den inte syns.

(Dagens Nyheter 2017-09-17)

I ovanstående citat betonas en okunskap och ignorans från polisens sida för att de inte tar hänsyn till judarna som NMR:s måltavla. Dels uppmärksammas polisens/samhällets ignorans av den synliga rasismen och antirasismen dels uppmärksammas samhällets oförmåga att motverka den subtila rasismen och antirasismen. I citaten framträder också en bild av att historien upprepas och att judarna idag känner sig mer hotade än för bara tio-tjugo år sedan. Temat speglar en uppfattning om att antisemitismen glömts bort och ett behov av att påminna läsaren om historien framträder. Det sista citatet uttrycker att ignoransen av fascism ligger i "vår natur" vilket gör att den inte uppmärksammas om den inte är offentlig och explicit. Just det citatet kan utifrån analysbegreppet transitivitet (Winther Jørgensen & Phillips 2000:87) anses uttryckas med relativt hög grad av transitivitet eftersom aktören och den ansvariga för fascismen hänvisas till "vår

natur”, vilket i sig skulle kunna förmedla en förståelse om fascismen som oåtkomlig och därmed svår att bekämpa.

Att texterna i detta tema uttrycker ett behov av att påminna om och uppmärksamma judarnas utsatthet kan dels förstås utifrån att antisemitismen av judar upplevs ha ökat, vilket även Wigerfelt och Wigerfelt (2016) belyser i sin artikel. Inom detta tema uppmärksammas inte bara antisemitismen i förhållande till demonstrationen utan den uppmärksammas som ett vidare samhällsproblem. Att skildra antisemitismen på det sättet kan, med hänvisning till Wigerfelt och Wigerfelt (2016) sägas uppfylla ett behov av att belysa, en delvis latent, antisemitism som utgör ett större socialt problem än den mest officiella antisemitismen, som annars tenderar att uppmärksammas först vid specifika tillfällen - exempelvis incidenterna i Malmö och NMR:s demonstration i Göteborg.

NMR som en produkt av och symbol för antisemitism

Inom detta tema har det varit svårt att hitta citat i artiklarna som speglar synen på NMR, eftersom texterna fokuserar på nazismen som ett vidare samhällsproblem snarare än på NMR som grupp. Vi upplever att detta tema snarare enbart fokuserar på demonstrationen som fenomen vilket gör att betydelsen av NMR som grupp framställs som mindre relevant. Vi har därför tolkat framställningen av NMR implicit i texten som helhet. Det vi då kunnat utläsa är dels att NMR förstås i ljuset av historiens antisemitism vilket därmed kan sägas göra dem till symboler för nazismens historia, dels förklaras NMR:s demonstration utifrån en normalisering av nazism och rasism idag, vilket gör att NMR implicit kan sägas förstås som en produkt av ett samhälle som brister i att möta och bekämpa nazism.

6.2 Den diskursiva praktikens dimension

I vår analys av textdimensionen har vi kunnat utläsa fyra olika teman som demonstrationen och NMR språkligt konstrueras och förstås genom. Dessa olika teman uppfattar vi utgör fyra diskurser som förverkligas textuellt i artiklarna. I denna studie formuleras dessa diskurser i relation till NMR, dess rättigheter och hur samhället bör hantera dem och dess mobilisering. Inom dessa diskurser kan vi

utläsa andra diskurser som diskurserna präglas av. Diskurserna förhåller sig exempelvis till någon förståelse av den liberala demokratin och dess uppgift gentemot rasism och nazism. Att diskurserna förhåller sig till förståelser av demokrati kan ses som ett uttryck för Faircloughs begrepp intertextualitet och interdiskursivitet (Winther Jørgensen & Phillips 2000:75-77), då diskurserna kan sägas bygga på en demokratisk diskurs. Denna demokratiska diskurs kan i sig sägas erhålla en dominerande ställning i diskursordningen, då alla förhåller sig till demokrati på ett eller annat sätt och då det tycks råda konsensus om att det är essentiellt i att definiera demokratin åligganden. För att upprätthålla den demokratiska diskursen kan vi se hur en explicit intertextualitet används i form av frekvent hänvisning till lagar som Lagen om hets mot folkgrupp, Ordningslagen, Regeringsformen och andra lagar som relateras till yttrandefrihet och demonstrationsrätt. Dessa lagar används i sig för att legitimera olika uppfattningar om demokratin uppgift. Det går alltså även att utläsa en juridisk diskurs som texterna intertextuellt bygger på och som diskurserna tvingas förhålla sig till för att bevara sin legitimitet. Samtidigt kan den juridiska diskursen anses vara en diskurs som används i åberopandet av den demokratiska diskursen.

Att denna demokratiska diskurs blir så framträdande skulle kunna förklaras med hänvisning till att medierna, enligt Nord (2012:83-85, se avsnitt 2.3) länge fungerat under public service-liknande villkor som i sig inneburit ett starkt åberopande av demokratiska värden och friheter såsom pressfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet. För medierna själva är alltså detta frågor som rör deras verksamhet och utgör grundläggande förutsättningar för deras existens, vilket därför kan förklara varför den demokratiska diskursen interdiskursivt återkommer i texterna. Vidare kan det också anses rimligt, med hänvisning till att bestämmelser om demonstrationer kontrolleras i lagen, att den juridiska diskursen blir synlig i texterna. Diskursernas olika försök att definiera och skapa avgränsningar för vad demokratin uppgift är och inte är upplever vi dock också är olika sätt att spegla vad nationens uppgift är i förhållande till rasism. Enligt Löwander (1998) bär nyhetsmedierna ofta på uppgiften att skapa konsensus, producera och förmedla en identifikation mellan medborgare och nationalstaten, Löwander (1998) menar att nyhetsmedier i samband med rasistiska händelser tenderar att producera och reproducera en nationell självbild som hon, likt Dahlstedt (2002), menar präglas

av en förståelse av nationen som antirasistisk och stabil. I vår analys framträder denna självbild som en bild av Sverige som stabil liberaldemokratisk stat som på bästa sätt kan hantera nazister. Medias strävan att presentera en nationell självbild kan förklara varför den demokratiska diskursen genomsyrar diskursen om NMR:s demonstration. Att diskursen om den liberala demokratin har ett så starkt fotfäste inom media talar för en låg grad av interdiskursivitet och som ett tecken på reproduktion av en redan rådande diskursordning. Samtidigt har vi i analysen kunnat utläsa en diskurs som förstår demonstrationen som ett led i en normaliseringsprocess av antisemitism och som därför kan anses försöka problematisera denna självbild och utmana diskursordningen. Denna diskurs får dock inte så stort genomslag, vilket kan analyseras utifrån den sociala praktikens dimension som vi kommer belysa i följande avsnitt.

6.3 Den sociala praktikens dimension

En analys av den sociala praktiken syftar till att undersöka diskursiva och icke-diskursiva sociala praktiker, relationer och strukturer som styr förutsättningarna inom den diskursiva praktiken och den kommunikativa händelsen som analyseras (Bergström & Boréus 2005:324-325). Medias skildring av NMR:s demonstration talar för att det finns ett behov av att, på olika sätt, definiera hur den liberala demokratin bör förhålla sig till rasism. Som belyst i den diskursiva praktikens dimension, är det vanligt förekommande i mediediskursen att framställa nationens självbild som stabil och antirasistisk. Detta kan förklara varför diskurserna om demonstrationen, med hänvisning till exempelvis olika lagar såsom Lagen om hets mot folkgrupp och olika tolkningar av demonstrationsrätten, försöker definiera demokratins relation till rasism. Denna självbild kan förstås utifrån ett historiskt perspektiv. Lööw (2015:19-20) beskriver att bilden av Sverige som det "goda, toleranta och moderna" landet konstruerades redan efter andra världskriget som ett sätt att ta avstånd från nationalsocialismen. Jämte (2013) påvisar också att antirasismen i Sverige historiskt formulerats utifrån ett hegemoniskt ramverk som inneburit ett fokus på att bekämpa rasismens tydligaste uttryck, högerextremism och rasistiskt våld, vilket går i linje med den nationella självbilden. Genom att fokusera på högerextremismen har självbilden inte hotats, men det har resulterat i att andra dimensioner av rasism inte uppmärksammats. Rasismen har inte

hänvisats till ojämlika privilegesystem, diskriminering, utestängande normer eller individens egna roll i produktionen och reproduktionen av samhällliga maktstrukturer och tankemönster. Fokus har istället hamnat på “de Andra”, “de obehagliga”, “avvikande” grupperna och företeelserna i samhället, som en absolut majoritet kunnat enas mot. På så vis har den nationella självbilden som antirasistisk och demokratisk kunnat upprätthållas.

I vår analys har vi kunnat utläsa ett försök till att utmana denna självbild i och med den diskurs som framställer NMR som en produkt av antisemitism. Men sammantaget uppmärksammas inte rasismen i samhället fränkopplat NMR och högerextremism, vilket kan anses förståeligt i det här sammanhanget där det just är NMR som nazistisk organisation som demonstrerar. Samtidigt går det att problematisera faktumet att majoriteten av artiklarna inte uppmärksammar de grupper och de företeelser som NMR uttryckligen vill eliminera från landet. Tidigare i vår uppsats har vi beskrivit hur nationalsocialistiska grupper historiskt gjort militant motstånd mot såväl judar, flyktingar, homosexuella som andra minoritetsgrupper. NMR har under senaste åren utfört hot och rasistiska våldsdåd mot exempelvis judiska församlingen i Umeå och flyktingboenden i Göteborg. Genom att antingen fokusera på NMR:s lagstadgade rättigheter eller fokusera på dem som en avvikande grupp med avvikande beteenden som hotar nationen bortses NMR:s politiska och ideologiska utgångspunkter. Om artiklarna skulle uppmärksamma deras politik så skulle det innebära att de själva måste värdera den och således också ta ställning till den. Att diskurserna inte lyfter och problematiserar NMR:s ideologi i förhållande till andra dimensioner av rasism i samhället kan förklaras med hänvisning till den elitdiskurs som media utgörs av och som van Dijk (2005;2012) menar reproducerar rasism. Enligt van Dijk är det sällan som media uppmärksammar rasism eller upplevelser av människor som i den rasistiska diskursen görs till “de Andra”. I frågor som kan anses handla om “etniska situationer” eller “etniska företeelser” exkluderas “de Andra” och istället refereras vita politiker, poliser, professorer eller andra “experter”. Denna utestängningsprocess är en del av en övergripande strategi inom den rasistiska diskursen som präglas av en positiv framställning av “Vi” och en negativ framställning av “de Andra” i termer av olikhet, avvikelse och hotfullhet. Vidare ingår det i den övergripande strategin att förneka eller förmildra rasism. I vår

analys kommer den rasistiska diskursen till uttryck genom att diskurserna om demonstrationen utesluter “de Andra”, de som utsätts för rasism, samtidigt som även NMR görs till “de Andra”, de icke-demokratiska, hotfulla och avvikande. Varken de som är måltavlor för NMR eller NMR inkluderas i diskursernas “Vi”, vilket kan förklara varför diskursen inte uppmärksammar eller försvarar de som NMR riktar sin rasism mot.

7. Slutsatser och diskussion

Vårt syfte med denna uppsats var att undersöka hur debatten om NMR:s demonstration i Göteborg den 30 september 2017 gestaltades i svensk media. Syftet var dels att undersöka vilka diskurser som kommer till uttryck i debatten om demonstrationen, dels hur organisationen NMR konstrueras inom diskurserna och dels hur relationen mellan rasism och demokrati kan förstås genom diskurserna. Med hjälp av våra frågeställningar och genom att använda oss av kritisk diskursanalys har vi kunnat utläsa fyra diskurser som på olika sätt argumenterar och legitimerar förståelsen av demonstrationen och organisationen NMR.

I den första diskursen försvaras beslutet att låta NMR demonstrera genom att argumentera för att de demokratiska rättigheterna, såsom demonstrationsrätten och yttrandefriheten, även inkluderar NMR. Inom denna diskurs konstrueras NMR som en grupp med rättigheter som demokratin klarar av att hantera. Den andra diskursen argumenterar för att demokratin, med hjälp av de lagar som finns, ska skydda samhället från nazister. Här konstrueras en bild av NMR som hot mot demokratin. Inom den tredje diskursen ligger fokus på att upprätthålla säkerhet och ordning vilket gör att argumenten handlar om att ompröva beslutet att låta NMR demonstrera. Här betonas också vikten av att hålla NMR borta från offentliga platser och NMR framträder som våldsbejakare likställda vänsterextremister. I den fjärde diskursen åberopas judarnas utsatthet och demonstrationen beskrivs som en del i en normaliseringsprocess. Här beskrivs inte gruppen NMR som ett ensamt och isolerat problem utan gruppen kan sägas bli en produkt av och symbol för historiens och dagens antisemitism.

I vår analys av den diskursiva praktikens dimension tycker vi finna en diskurs om den liberala demokratin som genomsyrar diskursen om NMR:s demonstration och som erhåller en dominerande position i diskursordningen. I denna dimension ser vi även en juridisk diskurs som återkommer i diskursen om demonstrationen och som vi anser förstärker diskursen om den liberala demokratin. I den diskursiva -

och den sociala praktiken kan vi se hur diskursen om den liberala demokratin inrymmer en uppfattning om Sverige som tolerant, antirasistisk, demokratisk och stabil. Denna uppfattning utgör en eftersträvansvärd nationell självbild som media, såväl som samhället i stort, försöker formulera och upprätthålla. För att denna självbild skall kunna upprätthållas måste nationalsocialistiska grupper, såsom NMR, definieras som något avvikande och rasismen blir något isolerat och reducerat till de mest radikala formerna av rasism. Att vi i textdimensionen identifierat en avsaknad av uppmärksammande av de grupper som NMR uttryckligen vänder sin rasism mot, kan utifrån den sociala praktikens dimension förstås som ett uttryck för den rasistiska diskurs som media i egenskap av att vara en elitdiskurs präglas av. Vår uppfattning är även att den nationella självbilden är förenlig med det "Vi" som, i polariseringen mellan "Vi" och "de Andra" ges en positiv framställning i förhållande till de som i negativ framställning görs till "de Andra". I detta nationella "Vi" kan varken NMR eller de som NMR ser som nationens hot sägas inkluderas.

Vår analys av NMR:s demonstration upplever vi ger uttryck för en svårighet att förena liberal demokrati med antirasism. Analysen speglar det svåra i att ta hänsyn till demokratiska värden och principer och samtidigt fördöma rasistiska grupper som kan anses hota dem. Samtidigt visar analysen hur lätt det är att legitimera ståndpunkter i demokratins namn. Men oavsett vems eller vilka intressen och värden som beaktas kommer det alltid att ske på bekostnad av andras intressen och rättigheter. Demokrati kommer således aldrig att få en fullständig betydelse. Det är kanske denna slutsats som måste uppmärksammas mer eftersom demokratin som liberal och tolerant också kan sägas möjliggöra en frihet för rasismen att växa. NMR kommer högst sannolikt att fortsätta demonstrera och nya rasistiska grupperingar kommer säkerligen att växa fram, vilket gör att den demokratiska paradoxen kommer att fortsätta aktualiseras.

Samtidigt får inte andra dimensioner av rasism glömmas bort, vilket de tenderar att göra när den radikala rasismen får för stort utrymme. Den historiska skildringen av nazismen i Sverige visade bland annat på att uppmärksamheten av nazism kom att tonas ner, i början av 2000-talet, i samband med Sverigedemokraternas framväxt på riksnivå (Löw 2015:19). När det ena

uppmärksammas tycks det andra hamna i skymundan. På samma sätt kan en ökad uppmärksamhet av NMR leda till att Sverigedemokraternas roll i och påverkan på samhället tonas ned. Då Sverigedemokraterna i våra ögon propagerar för subtil rasism och då vi anser att deras ökade opinionssiffror tyder på en normalisering av rasismen i samhället så finner vi det än mer viktigt att inte isolera och reducera dagens rasism till högerextremism. Svårigheten att uppmärksamma rasismens mångsidighet anser vi tyder på medias bristande förmåga att uppmärksamma det komplexa och deras tendens att förenkla verkligheten.

Uppmaning till vidare forskning

Den demokratiska paradoxen som uppmärksammas i vår studie har även vi haft svårt att förhålla oss till. Oftast tycks den förenklas i artiklarna och vi har fått anstränga oss för att inte köpa den förenkling som tilltalar oss mest, vilket kan sägas tyda på hur kraftfull medias framställning av olika fenomen är och hur lätt det är att ta en diskurs förgiven. Utifrån detta hade det varit intressant för framtida forskning att undersöka hur läsare av tidningar uppfattar texter som behandlar fenomen som NMR:s demonstration och hur deras attityder till rasistiska grupperingar påverkas av de diskurser som kommer till uttryck i media.

Litteraturförteckning

- Aftonbladet. (2017). *Vanliga frågor - och svaren*. Hämtad 2017-11-19, från <https://www.aftonbladet.se/koncernen/article12567608.ab>
- Bergström, Göran & Boréus, Kristina. (red.) (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. (3., [utök.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Brottsförebyggande rådet. (2007). *Årsrapport för det brottsförebyggande arbetet 2016*. Stockholm. Brottsförebyggande rådet.
- Brune, Ylva (2005). Rutinjournalistik och rasism - exemplet Sollentuna. Rapporter och delstudier om rasism och främlingsfientlighet i Sverige 2004. *Integrationsverkets rapportserie 2005:02*. Norrköping: Integrationsverket
- Bryman, Alan. (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2. uppl.) Malmö: Liber.
- Dagens Nyheter. (2017). *Om oss*. Hämtad 2017-11-19, från <http://info.dn.se/info/om-oss/> 2017-11-19
- Dagspress. (2017). *Svenska mediehus 2015/16*. Hämtad 2017-11-15, från http://www.dagspress.se/images/stories/SvenskDagspress2015_2016_webb.pdf
- Dahlstedt, Magnus. (2002). *Monokulturell demokrati [Elektronisk resurs] : om liberal demokrati och nation(alism)*. Norrköping: CEUS.
- David, Matthew. & Sutton, Carole.D. (2011/2016). *Samhällsvetenskaplig metod*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Engman, Aron (2017, 21 juni). Tre åtalade för bombdåd rättegången inleds idag. *SVT Nyheter* Hämtad 2017-11-17, från <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/tre-atalade-for-bombdad-rattegangen-inleds-i-dag>
- Expo skola. (2016). *Svenska motståndsrörelsen*. Hämtad 2017-11-07, från http://skola.expo.se/svenska-motstandsrorelsen_110.html
- Expo. (2016). *Så våldsamma är nazisterna i nordiska motståndsrörelsen*. Hämtad 2017-11-01 från http://expo.se/2016/sa-valdsamma-ar-nazisterna-i-nordiska-motstandsrorelsen_7198.html
- Expressen. (2017). *Om Expressen*. Hämtad 2017-11-19, från <https://www.expressen.se/om-expressen/om-expressen/>
- Fairclough, Norman. (1995). *Media discourse*. London: Edward Arnold.
- Förvaltningsrätten 2017-09-25 Målnr: 10510-17, 10517-117
- Göteborgs-Posten (2017). *Göteborgs-Posten - lokalsinne i världsklass*. Hämtad 2017-11-19, från <https://info.gp.se/#press>
- Göteborgs Universitetsbibliotek. (2017). *Mediearkivet*. Hämtad 2017-10-28, från <http://www.ub.gu.se/sok/db/show.xml?id=9607518>

- Jämte, Jan. (2013). *Antirasismens många ansikten [Elektronisk resurs]*. Diss. Umeå : Umeå universitet, 2013. Umeå.
- Kammarrätten 2017-09-29 Målnr: 5083-17, 5084-17
- Kruse, Filip (2017, 28 september). Här är alla manifestationer mot nazisterna. *Göteborgs-Posten*. Hämtad 2017-11-05, från <http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/h%C3%A4r-%C3%A4r-alla-manifestationer-mot-nazisterna-1.4680427>
- Loseke R, Donileen. (2003). *Thinking about social problems: an introduction to constructionist perspectives*. (2. ed.) New York: Aldine de Gruyter.
- Lundqvist, Ida & Pierrou, Martina (Producent). (2017, 9 oktober). *Nazistdemonstrationen i Göteborg - P3 Nyheter Dokumentär* (Radioprogram). Hämtad från <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/972403?programid=1646>
- Lönnehed, Cecilia (2017, 17 september). 50-tal nazister demonstrerar utan tillstånd i Göteborg. *SVT Nyheter*. Hämtad 2017-11-04, från <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/50-tal-nazister-demonstrerar-utan-tillstand-i-goteborg>
- Löwander, Birgitta. (1998). Rasism och antirasism på dagordningen - studier av televisionens nyhetsrapportering i början av 1990-talet [Elektronisk resurs]. *Sociologisk forskning*. (35:3-4, 85-100). Hämtad från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:du-25761>
- Löw, Heléne (2015). *Nazismen i Sverige 2000-2014*. Stockholm: Ordfront
- Nelson E. Thomas, Clawson A. Rosalee, & Oxley M. Zoe (1998). Media framing of a civil liberties conflict and its effect on tolerance. *The American Political Science Review*, Vol. 91(3), 567-583. <https://doi.org/10.2307/2952075>
- Nord, Lars. (2012). De nationella mediesystemen. I Strömbäck, Jesper (Red), *Medierna och demokratin*. (s.67-93). Lund: Studentlitteratur
- Nordfront. (2017). *Vår politik*. Hämtad 2017-11-07 från <https://www.nordfront.se/var-politik.smr>
- Polisen. (2017). *Polisen beslutar om begränsat demonstrationstillstånd*. Hämtad 2017-11-07, från https://polisen.se/Vastra_Gotaland/Aktuellt/Nyheter/Vastra-Gotaland/juli-sept/Polisen-beslutar-om-begransat-demonstrationstillstand/
- Skærbäck, Eva (2012) Ansvar anonymitet och kunskapsanspråk. I Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica (Red.) *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Malmö: Gleerups
- Strömbäck, Jesper. (2014). *Makt, medier och samhälle. En introduktion till politisk kommunikation*. Lund: Studentlitteratur.
- Svenska Dagbladet. *Fakta om SvD*. Hämtad 2017-11-19, från <https://kundservice.svd.se/omsvd/>
- Söderin, Eigil (2017, 4 maj). Tidslinje: Här är NMR-nazisternas brutala brott. *ETC*. Hämtad 2017-11-17, från

<https://www.etc.se/inrikes/tidslinje-har-ar-nmr-nazisternas-brutala-brott>

Sörbom, A. & Wennerhag, M. (2016). Begreppet extremism - en kritisk introduktion [Elektronisk resurs]. *ARKIV. Tidskrift för samhällsanalys*. (15-37). Hämtad från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:sh:diva-29859>

van Dijk, Teun Adrianus. (2005) Elitdiskurser och institutionell rasism. I de los Reyes, Paulina & Kamali, Masoud. SOU 2005:41. *Bortom Vi och Dem: Teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering*. (s.113-134). Stockholm: Statens Offentliga Utredningar

van Dijk Teun, Adrianus. (2012) The Role of the Press in the Reproduction of Racism. I: Messer M., Schroeder R., Wodak R. (red.) *Migrations: Interdisciplinary Perspectives*. Springer, Vienna

Vetenskapsrådet (2002). Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Wigerfelt, Anders & Wigerfelt, Berit. (2016). Media Images and Experiences of Being a Jew in the Swedish City of Malmö. *SAGE Open*.
<https://doi.org/10.1177/2158244016633739>

Winther Jørgensen, Marianne. & Phillips, Louise. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur

Wolanik Boström, Katarzyna & Öhlander, Magnus (2012) *En utsatt elit?* I Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica (Red.). *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet* (s.87-100). Malmö: Gleerups

Yilmaz, Ferruh. (2012). Right-wing hegemony and immigration: How the populist far-right achieved hegemony through the immigration debate in Europe. *Current Sociology*. Vol.60(3). 368-381. <https://doi.org/10.1177/0011392111426192>

Litteraturförteckning av empiriskt material

Göteborgs-Posten,

Brygger Karin (2017-09-17) Historien kan vi inte förändra. *Göteborgs-Posten*

Carlsson Ingeborg (2017-09-27) Demokratin är ständigt utsatt och måste försvaras av alla. *Göteborgs-Posten*

Cweyman Adam (2017-09-19) Vem dikterar villkoren, nazister eller polisen? *Göteborgs-Posten*

Gelotte Gert (2017-08-15) Ingen lag ger NMR rätt till Götaplatsen. *Göteborgs-Posten*

Hermansson Ann-Sofie, Kamne Ulf, Bernmar Daniel, Ransgård Jonas, Odenjung Helene, Lega David. (2017-09-30) Vi är fast beslutna att inte låta hatet ta över. *Göteborgs-Posten*

Hjörne Peter (2017-09-17) Flytta nazisternas demonstration! *Göteborgs-Posten*

Hjörne Peter (2017-10-01) Det är mycket som står på spel. *Göteborgs-Posten*

Jeppsson Anders (2017-09-21) Lund kan - men varför inte Göteborg? *Göteborgs-Posten*

Knudtzon Jörgen, Annelie Enochson (2017-09-18) Bilda en mur av tyst förakt. *Göteborgs-Posten*

Sjöberg Max (2017-08-11) Inför lagen är vi alla lika. *Göteborgs-Posten*

Slåvik Andrej, Öberg Johan (2017-09-29) Fullt möjligt att förbjuda nazi-demonstrationer. *Göteborgs-Posten*

R. Singer Robert (2017-09-25) Flytta nazisttåget - upprepa inte misstagen från förr. *Göteborgs-Posten*

Svenska Dagbladet

Irenius Lisa (2017-10-01) Bildning blir alltmer oundgängligt. *Svenska Dagbladet*

Mudde Cas (2017-09-23) Besegra extremisterna genom att hylla demokratin. *Svenska Dagbladet*

Osignad ledartext (2017-10-02) Den svenska demokratin står stark. *Svenska Dagbladet*

Richert Margit (2017-10-02) Högern måste spotta i nävarna och markera. *Svenska Dagbladet*

Dagens Nyheter

Helmerson Erik (2017-09-25) De vill att vi ska prata islam med tiga om nazismen. *Dagens Nyheter*

Helmerson Erik (2017-09-09) Polisen bör planera om nazisttåget. *Dagens Nyheter*

Jackelén Antje, Eckerdal Per (2017-09-16) Biskopar: Samhället måste sluta skydda nazister. *Dagens Nyheter*

Jonsson Stefan (2017-09-20) En spegelbild av samhällets haveri. *Dagens Nyheter*

Lindquist Kristina (2017-09-27) Viktigast nu är vilken normalitet vi kan tänka oss att leva med. *Dagens Nyheter*

Löow Helene (2017-08-18) Extremt medveten taktik. Varför får nazister tillstånd att marschera så centralt i svenska städer? *Dagens Nyheter*

Pallas Hynek (2017-09-17) Polisen har åter misslyckats med att skydda demokratin. *Dagens Nyheter*

Osignad ledartext (2017-09-22) Sätt stopp för nazisterna. *Dagens Nyheter*

Osignad ledartext (2017-10-10) Åtala fler nazister. *Dagens Nyheter*

Osignad ledartext (2017-09-30) Se hatets symboler. *Dagens Nyheter*

Salomon Kim (2017-10-03) Goebbels hade varit nöjd med helgen i Göteborg. *Dagens Nyheter*

Expressen

Funke Nils (2017-08-31) Fel väg. *Expressen*

Liljestrand Jens (2017-09-24) Kulturen borde hylla polisen. *Expressen*

Olsson Karin (2017-09-16) Nazitestet. *Expressen*

Osignad ledartext (2017-09-30) Nazisterna drar skam och vanära över Sverige. *Expressen*

Osignad ledartext (2017-09-19) Gör inte polisen till en slagpåse. *Expressen*

Osignad ledartext (2017-08-11) Rätt ta vapen från nazister. *Expressen*

Perlenberg Csaba Bene (2017-10-01) Heden var Göteborgs bultande hjärta. *Expressen*.

Rayman, Sanna (2017-09-23) Står Sverige vid avgrundens rand. *Expressen*

Sjöstedt Jonas (2017-09-29) Terrororganisationen NMR måste bekämpas. *Expressen*

Wirtén Per (2017-09-04) Nils Funke har fel. *Expressen*

Aftonbladet

Franchell Eva (2017-10-12) Rasisterna i SD var inte bjudna. *Aftonbladet*

Larsson Petter (2017-09-19) Polisen kan inte säga nej. *Aftonbladet*

Lindberg Anders (2017-09-26) En nazistmarsch är hets mot folkgrupp. *Aftonbladet*

Silberstein Willy (2017-09-12) Nazistmarsch på Jom Kippur, hur tänkte ni? *Aftonbladet*

Litteraturförteckning av citerat empiriskt material

Göteborgs-Posten

Brygger Karin (2017-09-17) Historien kan vi inte förändra. *Göteborgs-Posten*

Cwejman Adam (2017-09-19) Vem dikterar villkoren, nazister eller polisen? *Göteborgs-Posten*

Gelotte Gert (2017-08-15) Ingen lag ger NMR rätt till Götaplatsen. *Göteborgs-Posten*

Hjörne Peter (2017-09-17) Flytta nazisternas demonstration! *Göteborgs-Posten*

Jeppsson Anders (2017-09-21) Lund kan - men varför inte Göteborg? *Göteborgs-Posten*

Knudtzon Jörgen, Annelie Enochson (2017-09-18) Bilda en mur av tyst förakt. *Göteborgs-Posten*

Sjöberg Max (2017-08-11) Inför lagen är vi alla lika. *Göteborgs-Posten*

Slävik Andrej, Öberg Johan (2017-09-29) Fullt möjligt att förbjuda nazi-demonstrationer. *Göteborgs-Posten*

R. Singer Robert (2017-09-25) Flytta nazisttåget - upprepa inte misstagen från förr. *Göteborgs-Posten*

Svenska Dagbladet

Irenius Lisa (2017-10-01) Bildning blir alltmer oundgängligt. *Svenska Dagbladet*

Mudde Cas (2017-09-23) Besegra extremisterna genom att hylla demokratin. *Svenska Dagbladet*

Osignad ledartext (2017-10-02) Den svenska demokratin står stark. *Svenska Dagbladet*

Dagens Nyheter

Jonsson Stefan (2017-09-20) En spegelbild av samhällets haveri. *Dagens Nyheter*

Pallas Hynek (2017-09-17) Polisen har åter misslyckats med att skydda demokratin. *Dagens Nyheter*

Osignad ledartext (2017-09-22) Sätt stopp för nazisterna. *Dagens Nyheter*

Osignad ledartext (2017-10-10) Åtala fler nazister. *Dagens Nyheter*

Expressen

Funke Nils (2017-08-31) Fel väg. *Expressen*

Olsson Karin (2017-09-16) Nazitestet. *Expressen*

Osignad ledartext (2017-09-30) Nazisterna drar skam och vanära över Sverige. *Expressen*

Osignad ledartext (2017-09-19) Gör inte polisen till en slagpåse. *Expressen*

Aftonbladet

Larsson Petter (2017-09-17) Polisen kan inte säga nej. *Aftonbladet*

Lindberg Anders (2017-09-26) En nazistmarsch är hets mot folkgrupp. *Aftonbladet*

Silberstein Willy (2017-09-12) Nazistmarsch på Jom Kippur, hur tänkte ni? *Aftonbladet*